

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ÖĞRETMENLERİN ÖZYETERLİK İNANÇLARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK
DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Sevim Rahime TEMİZ
ORCID: 0000-0003-1917-891X

Danışman
Prof. Dr. Ömer BEYHAN
ORCID: 0000-0002-3811-0307

Konya – 2023

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans sürecimin her aşamasında bana desteğini esirgemeyen, bilgisini ve değerli vaktini esirgemeyen, yaşanan olumsuzluklarda beni motive eden ve yüreklendiren değerli tez danışmanın Prof. Dr. Ömer BEYHAN'a saygılarımı ve teőekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans sürecimde her daim yanımda olan, araştırmama katkı sağlayan, desteklerini hep hissettiğim Eda Sultan ALTINKAYA ve Saniye ARI'ya teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini esirgemeyen, kızı olduğum için gurur duyduğum annem Özlem TUFAN'a, ne zaman ihtiyaç duysam yanımda olan anneannem Sultan TUFAN ve dedem Haki TUFAN'a, her zaman destekçim olan kardeşim Zeynep ÖZCAN'a, sevgilerini her daim hissettiğim kardeşlerim Eyüp Sami ÖZCAN ve İbrahim Sefa ÖZCAN'a ve tüm aileme teşekkür ederim.

Yüksek lisans sürecim boyunca bana her konuda yardımcı olan, sevgisi ve sabrı ile beni destekleyen, olumsuz durumlarda motive eden sevgili eşim İbrahim Turan TEMİZ'E ve araştırma sürecim boyunca beni sabırla bekleyen biricik oğlum Osman Aras TEMİZ'e teőekkürlerimi sunuyorum.

Varlığımız daim olsun...

Sevim Rahime TEMİZ

Ocak 2023

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	viii
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	4
2. ALAN YAZIN.....	6
2.1. ÖZYETERLİK	6
2.1.1. Özyeterlik Nedir?	6
2.1.2. Özyeterlik İnancının Kaynakları	7
2.1.3. Öğretmen Özyeterliği	8
2.2. PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK.....	12
2.2.1. Psikolojik Sağlık Nedir?.....	12
2.2.2. Psikolojik Sağlamlığı Etkileyen Faktörler	14
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	19
2.3.1 Özyeterlik İle İlgili Araştırmalar	19
2.3.2 Psikolojik Sağlamlık İle İlgili Araştırmalar	26
3. YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli	34
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	34
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	36
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu	36
3.3.2. Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği (ÖÖİÖ).....	36
3.3.3. Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ).....	37
3.4. Verilerin Toplanması.....	37
3.5. Verilerin Analizi.....	38
4. BULGULAR	40

4.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	40
4.1.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	40
4.1.2. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	41
4.1.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Kıdem Yılına Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	41
4.1.4. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	42
4.1.5. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	43
4.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	44
4.2.1. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	44
4.2.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	45
4.2.3. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular.....	45
4.2.4. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular..	46
4.2.5. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular	47
4.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlamlık Düzeylerini Yordamadaki Rolüne İlişkin Bulgular	48
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	49
TARTIŞMA.....	49
5.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması	49
5.1.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	49
5.1.2. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması	50
5.1.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Kıdem Yılına Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	50
5.1.4. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması 51	
5.1.5. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	52
5.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması ...	52

5.2.1. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması	53
5.2.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması 53	
5.2.3. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması	54
5.2.4. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	55
5.2.5. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	56
5.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlık Düzeylerini Yordamadaki Rolüne İlişkin Bulguların Tartışılması	57
SONUÇ	58
ÖNERİLER	59
KAYNAKLAR.....	60
EKLER.....	76
EK-1 Kişisel Bilgi Formu.....	76
EK-2 Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği.....	78
EK-3 Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği.....	79
EK-4 Etik Kurul Kararı	80
EK-5 Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı.....	81
EK-6 Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği Kullanım İzni	82
EK-7 Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği Kullanım İzni.....	83

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **69** sayfalık kısmına ilişkin, 25/01/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%24** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

25/01/2023

Sevim Rahime TEMİZ

Prof. Dr. Ömer BEYHAN

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

25/01/2023

Sevim Rahime TEMİZ

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

β : Beta Değeri

%: Yüzde

F: Varyans

N: Kişi Sayısı

p: Anlamlılık

t: Bağımsız Değişken

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

Ss: Standart Sapma

Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ÖÖİÖ: Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği

KPÖ: Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği

vd.: Ve diğerleri

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

ÖĞRETMENLERİN ÖZYETERLİK İNANÇLARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Sevim Rahime TEMİZ

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerindeki etkisini incelemektir. Nicel bir araştırma olan bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Konya ili Karatay, Meram, Selçuklu ilçelerinde özel ve devlet kurumlarında görev yapmakta olan 108'i (%57.1) kadın, 81'i (%42.9) erkek olmak üzere 189 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada verileri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin analizi için SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarını ve psikolojik sağlık düzeylerini sosyodemografik bilgiler açısından incelemek için Bağımsız Örneklem T-Testi ve Tek Yönlü ANOVA Testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki yordayıcı ilişkiyi belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin özyeterlik inançları cinsiyete, görev yapılan kurum türüne ve kıdem yılına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir. Öğretmenlerin özyeterlik inançları görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir. Lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlere göre; ebeveyn tutumunu mükemmeliyetçi algılayan öğretmenlerin özyeterlik inançları ebeveyn tutumunu baskıcı-otoriter algılayan öğretmenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir. Erkek öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri kadın öğretmenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine, yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerine ilişkin varyansın %18.6'sını açıkladığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özyeterlik, Öğretmenlerin özyeterliği, Psikolojik sağlık

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Educational Sciences
Curriculum and Instruction Program
Master Thesis

EXAMINING THE IMPACT OF TEACHERS' SELF-EFFICACY BELIEFS ON THEACHERS' PSYCHOLOGICAL RESILIENCE

Sevim Rahime TEMİZ

The aim of this research is to examine the effects of teachers' self-efficacy beliefs on their psychological resilience levels. In this quantitative study, correlational survey model was used. The research group of this study consisted of 189 teachers, 108 (57.1%) female and 81 (42.9%) male working in private and state institutions in Karatay, Meram and Selçuklu districts of Konya. In order to collect data in the study, Personal Information Form, Teacher Self-Efficacy Belief Scale, and a Short Psychological Resilience Scale were used. SPSS 23.0 package program was used for the analysis of the data collected in the research. Independent Sample T-Test and One Way ANOVA Test were used to examine teachers' self-efficacy beliefs and psychological resilience levels in terms of socio-demographic information. Simple linear regression analysis was used to determine the predictive relationship between the variables.

According to the results of the research, teachers' self-efficacy beliefs did not differ significantly according to gender, the type of institution, and seniority year. Teachers' self-efficacy beliefs differed significantly according to the teaching level and perceived parental attitude while growing up. The self-efficacy beliefs of the teachers working at the high school level were found to be significantly higher than the teachers working at the pre-school level, and the self-efficacy beliefs of the teachers who perceived their parental attitudes as perfectionist were found to be significantly higher than those of the teachers who perceived their parental attitudes as oppressive-authoritarian. Psychological resilience levels of teachers differed significantly according to gender. Psychological resilience levels of male teachers were found to be significantly higher than female teachers. The psychological resilience levels of the teachers did not differ significantly according to the type of institution, seniority year, teaching level, perceived parental attitude while growing up. It was found that teachers' self-efficacy beliefs explained 18.6% of the variance in teachers' psychological resilience levels.

Keywords: Self-efficacy, Teachers' self-efficacy, Psychological resilience

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar üzerinde durulacaktır.

1.1. Problem Durumu

Günümüzde bireyler kendini fark ettiren zorlu yaşam koşullarıyla karşı karşıya gelmektedir. Zorlu yaşam koşulları karşısında bireyin psikolojik sağlığı bozulmakta ve yaşamın devamı için gereken enerjiyi bulamamaktadır. Bu şartlar karşısında birey gereken enerjiyi bulabilmek adına olmayı istediği benliği zihninde tasarlamaktadır. Kişi hayal ettiği, olmayı istediği idealist öğretmen tipini benliğinde oluşturmaktadır. Hayal edilen, istenilen benlik başarı ve çaba göstermesi için öğretmenlere yol göstermektedir. Okul çevresinde karşı karşıya kaldıkları zor durumları tekrar ideal benliğine bağlı şekilde gidermeye çalışmaktadır. Zorlu durumlar ile başa çıkabildiğinde özgüvende artma görülürken, aksi takdirde ideal benliğine uygun hareketler göstermediğinden streste artış görülmektedir (Besler, 2006).

Öğretmenlerin toplumumuzda yeri büyüktür. Yeni nesiller yetiştiren, geleceğe yön veren öğretmenlerin performanslarını birçok faktör dikkat etkilemektedir. Bu faktörlerin en başında psikolojik sağlamlık ve özyeterlik dikkat çekmektedir.

Öğretmenlik, öğrencilerle doğrudan iletişim kurmayı gerektiren bir meslektir. Eğitim öğretim hayatının en önemli unsurlarından bir tanesidir. Eğitim öğretimin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi, daha nitelikli hale getirilebilmesi öğretmenlerle ilişkili bir durumdur. Öğretmenler davranışlarıyla, kişilik özellikleriyle ve duruşuyla rol modeldirler. Bu faktörler ve öğretmenlerin çalışma koşulları düşünüldüğünde öğretmenlik mesleği stresli bir hale bürünmektedir. Olumsuz durumlar karşısında bazı öğretmenler yeni durumlara uyum sağlarken bazı öğretmenler uyum sağlamakta zorlanmakta ya da uyum sağlayamamaktadır (Özbağır, 2019). Uyum sağlama ve psikolojik dayanıklılığın düşük olması sebebiyle öğretmenlerin tükenmişlik seviyelerinde artış olabileceği söylenebilir.

Öğretmenler, diğer insanlar gibi yaşam dönemleri boyunca pek çok zorlukla karşılaşmakta ve bu zorluklar sebebiyle birçok değişiklikler yaşamaktadır. Bazı insanlar bu değişikliklere hızlı adapte olabilirken, bazı insanlar bu zorluklar karşısında pes edebilir. Bu da insanların çeşitli özelliklerinin adaptasyon süreçlerini kolaylaştırdığını göstermektedir.

Pozitif psikoloji kavramlarından biri olan ve ulusal literatürde yer almaya başlayan psikolojik sağlık kavramı, araştırmacılar tarafından farklı alanlara atıf yapılarak açıklanmıştır. Lazarus'a göre psikolojik sağlık kavramı, dökme-dövme, metalin sertlik, kırılabilirlik, yumuşaklık ve esneklik sürecindeki fiziki halleri üzerinde yapılan karşılaştırmalarla tanımlanmaktadır. Davranış psikolojisi alanıyla tanımlanmaya çalışılan kavrama ilişkin 2000li yıllardan bu yana Türkiye'de araştırmalar yapılmaya başlandığı görülmektedir (Gizir, 2004).

Bireyin yaşamda karşı karşıya kaldığı olumsuz yaşantılardan toparlanma süreci ve normal hayatlarına adapte olma güçleri psikolojik sağlık kavramıyla açıklanmaktadır (Stewart, Ride ve Mangham, 1997). Literatüre bakıldığında psikolojik sağlık kavramı kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır. Garmezy (1991) psikolojik sağlık kavramını riskli çevrelerdeki çocukların kişilik özelliği olarak gösterirken; Connor ve Davidson (2003) ise riskli durumlar karşısında bireyin çabalamasını sağlayan kişilik özellikleri olarak ifade etmektedir. Psikolojik sağlığı yüksek kişiler zorlu durumlar karşısında çaba sarf etme, yaşamı sürdürme ve gelişip üstün gelme davranışı sergilemektedir (Eminağaoğlu, 2006).

Alan yazın incelendiğinde psikolojik sağlık kavramı ile yakından ilişkisi bulunan kavramlardan biri özyeterlidir (Doğan, 2020).

Özyeterlik kavramı Bandura (1997) ya göre kişinin kendi becerilerini, yeteneklerini değerlendirebilmesi ve davranışa dönüştürebilmesine ilişkin algısı olarak tanımlanmaktadır.

Özyeterlik ve psikolojik sağlık kavramları bireylerin yaşamında önemli ölçüde yer kaplar. Bireylerin bir işe olan inancını özyeterlik algıları belirlerken; devam etmeleri ve performansları psikolojik sağlık düzeyleri ile yakından ilgilidir.

Psikolojik sağlık ve özyeterlik kavramları tüm meslek gruplarında önem taşımakla birlikte öğretmenlik mesleğinde daha ön plana çıkmaktadır. Özyeterlik inancı yüksek öğretmenlerin zorlukları aşabileceğine ve üstesinden gelebileceğine dair inançlarının da yüksek olduğu ve bu durumun psikolojik sağlık düzeyine de etki ettiği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, Türkiye'de görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak, bunun yanı sıra öğretmenlerin özyeterlik inançlarının ve psikolojik sağlık düzeylerinin cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim

kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumlarına göre değişip değişmediğinin incelenmesidir.

1.2.1. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerindeki etkisi nedir? Sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2.2. Alt Problemler

- 1) Öğretmenlerin özyeterlik inançları cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermekte midir?
- 2) Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermekte midir?
- 3) Öğretmenlerin özyeterlik inançları psikolojik sağlamlık düzeylerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Psikolojik sağlamlık, öğretmenlik mesleğinde önemli bir faktördür ve öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde karşılaşabileceği zorlu durumların, öğretmenlerde olumlu ya da olumsuz etkiler yaratabileceği düşünülmektedir. Çünkü öğretmenler de normal yaşamında her an bir risk durumuyla, olumsuzlukla, belirsizlikle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu durumda öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyi onlar için önemli bir faktör olabilir. Yapılan araştırmaların sonuçlarına bakıldığında psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek olan birey, psikolojik sağlamlık düzeyi düşük bireye göre stresli ve olumsuz durumlara daha kolay adapte olabilmektedir (Özbağır, 2019). Özyeterlik algısı yüksek bireylerin de olayların üstesinden gelme, stresle durumlarla başa çıkmada başarılı oldukları görülmektedir. Buradan yola çıkarak özyeterlik algıları yüksek olan öğretmenlerin, psikolojik sağlamlık düzeyinin de yüksek olacağı düşünülmektedir bu araştırma yapılmıştır.

1.4. Varsayımlar

1. Bu araştırmada toplanacak verilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan ‘Kısa Psikolojik Sağlıklılık Ölçeği’ ve ‘Öğretmen Özyeterlik Ölçeği’ nin belirtilen amaçları ölçeğeği varsayılmıştır.
3. Katılımcıların kendisine verilen ölçekleri samimi ve içten bir şekilde doldurduğu varsayılmıştır.
4. Araştırma için seçilen örneklem grubunun araştırma evrenini temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırmada incelenen ‘psikolojik sağlıklılık’ ‘Kısa Psikolojik Sağlıklılık Ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle ve ‘eğitim durumları özyeterlik inancı’ ‘Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Araştırmada kullanılan demografik özellikler; cinsiyet, görev yapılan kurum türü, kıdem yılı, görev yapılan öğretim kademesi ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumları ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma, 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında Konya ilinde görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
4. Yapılan analizler sonucunda öğretmen özyeterlik inançları ölçeği alt boyutlarından alınan puanlar, genel ortalama ile paralel sonuçlar gösterdiği için öğretmen özyeterlik inançları ölçeği tek boyut olarak değerlendirilmiştir.

1.6. Tanımlar

Aşağıda araştırmada incelenecek kavramların tanımları verilmiştir.

Psikolojik Sağlıklılık: Yaşamdaki zorlu durumlarla mücadele ederek onlarla başarılı bir şekilde başa çıkmayı ve uyum göstermeyi sağlayan bir süreçtir (Rutter, 1987). Bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık düzeyleri incelendiği için psikolojik sağlıklılık kavramı öğretmenlerin olumsuz durumlara karşı geliştirdikleri problem çözme becerileri olarak ele alınmıştır.

Özyeterlik: İnsanların kendi yetenekleri hakkında fikir üretmek için sahip oldukları inançları olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 2006).

Öğretmen Özyeterliği: Öğretmenin öğrenme faktörünün gerçekleşme sürecinde kendisinde edindiği olumlu durumlara karşın inancıdır (Ashton, 1985). Bu çalışmada öğretmen özyeterliği ve eğitim durumları özyeterliği incelenmiştir.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

Alan yazını kısmında, psikolojik sağlamlık ve özyeterlik inancı ile ilgili literatür bilgileri ve ilgili çalışmalar sunulmuştur.

2.1. ÖZYETERLİK

2.1.1. Özyeterlik Nedir?

Bandura (1986) özyeterlik kavramını; bir kişinin belirlenen hedef ve amaçlara ulaşma konusundaki yeteneğine olan inancı olarak tanımlamıştır. Tschannen – Moran ve Johnson (2011) özyeterliği, bir bireyin belirli bir hedefe ulaşmak için sahip olduğu yetenekleriyle ilgili öz değerlendirmesi olarak tanımlamıştır. Bu tanıma göre özyeterlik, bireyin gerçekleştirmek istediklerini eleştirel bir şekilde değerlendirmesini ve ulaşmak istediği amaçları stratejik bir şekilde planlamasını gerektirmektedir. Tschannen – Moran ve Johnson'a (2011) göre, bireyin yeteneklerine olan inancı, bireyin belirli bir amaca yönelmesini, bu amaca ulaşmak için gerekli çabayı göstermesini ve bu yolda karşılaştığı güçlükleri aşmasını sağlayan önemli bir motivasyon kaynağıdır. Özyeterliği yüksek olan bireyler, başarıya giden merdivenleri hızla tırmanmak için oldukça motive olmuşlardır (Bandura, 1997).

Bıkmaz'ın (2004) belirttiğine göre, özyeterlik inançları insanların çeşitli durumlara yaklaşımlarını ve iş stresi gibi olumsuz durumlarla baş edebilme becerilerini etkiler.

Bu tanımlara ek olarak, Açıkgoz (1996) özyeterlik inancını, bireyin belirli işler karşısında, kendi başarısına inanması şeklinde tanımlamıştır. Ayrıca, kişinin özyeterlik inancının çok önemli olduğuna inanan Özenoğlu Kiremit'e (2006) göre, öz yeterlik inancı kişinin;

- a- Hayata bakış açısının olumsuz veya olumlu olmasını,
- b- Hayata dair ne tür hedefler belirleyeceğini,
- c- Güçlüklere ne kadar direnebileceğini,
- d- Nasıl bir yaşam tarzının olacağını etkiler.

Bandura'nın (1997) belirttiğine göre, başarılı olmak için gerekli yeterliklere sahip olmak tek başına bir anlam taşımamaktadır ve sahip olunan becerilerin farkında olunması, etkin ve verimli şekilde kullanılması gerekmektedir. Kişi, herhangi bir işi başarabilecek yeterliğe sahipken, bunu yapabileceğine dair özgüvene sahip değilse, bu işi başaramayabilir.

2.1.2. Özyeterlik İnancının Kaynakları

Özyeterlik inancının oluşmasını sağlayan bazı temel kaynaklar bulunmaktadır. Bu inancın oluşmasında etkili olan dört temel kaynak; “bireyin kendi yaşantıları (mastery experiences), dolaylı öğrenme yaşantıları (vicarious experiences), sözel ikna (verbal persuasion), ve fizyolojik ve duygusal durumdur (physiological and emotional arousal)” (Bandura, 2001).

Özyeterlik inancının oluşmasını sağlayan ilk kaynak, bireyin kendi yaşantılarıdır. Tschannen – Moran ve Johnson’a (2011) göre, başarılar bireyin kişisel yeterliğine inanmasında büyük katkı sağlamaktadır. Başarısızlıklar ise yeterlik inancına zarar vermektedir. Bireyde güçlü bir özyeterlik inancının oluşması için, bireyin doğrudan deneyimler yaşaması gerekmektedir. Bireyin edindiği olumlu tecrübeler özyeterlik algısını artırmakta, olumsuz tecrübeler ise özyeterlik algısını azaltmaktadır.

Özyeterlik inancının oluşmasını sağlayan ikinci kaynak olan dolaylı öğrenme yaşantıları, kişinin yapmak istediği bir işe dair sahip olduğuna inandığı yeterliklerini, benzer bir işi deneyimlemiş olan bir modelin yeterlikleriyle karşılaştırması sonucu elde ettiği yaşantılardır (Palmer, 2006). Gözlemci ve model arasındaki benzerlik oranına paralel olarak, onların başarıları ve başarısızlıkları da o derecede inandırıcı olmaktadır (Bandura, 2002).

Özyeterlik inancını oluşturan üçüncü kaynak ise sözel iknadır. Sözel iknalar, bireylerin özyeterliklerinin gelişiminde önemli bir göreve sahiptir. Sözel iknalar, tahmin edilen başarının ulaşılabilirliğini mümkün kılarak, bireylerin yeterliklerine dair olumlu algılarını iyileştirmelidir (Schunk & Pajares, 2001).

Duygusal ve fizyolojik durumlar özyeterliği etkileyen dördüncü kaynaktır. Kişinin kendisini fiziksel ve ruhsal açıdan yeteri kadar iyi hissetmesi, üstlenilen bir görevi ya da beklenen bir davranışı yerine getirme ihtimalini arttırmaktadır (Bıkmaz, 2004). Kaygı, stres, olumsuz durumlar ise özyeterlik inancı negatif yönde etkilemektedir. Özyeterlik inancının düşük olmasının bireyin özgüvenini zedelediği gibi fizyolojik açıdan da bireye rahatsızlık verebilir. Özyeterlik inancı düşük bireylerde kalp atışının hızlanması, hızlı nefes alma, ellerin titremesi gibi durumlar olabilir.

Özyeterlik inancını oluşturan kaynaklar doğrudan olmasa da bireyin zihninde özümledikten sonra özyeterlik inancını biçimlendirir.

2.1.3. Öğretmen Özyeterliği

Eğitim, toplumların ve bireylerin gelişmesinde çok önemli bir role sahiptir. Bir bireyin dünyaya gelmesiyle birlikte aile ortamında başlayan eğitim, sosyal bir kurum halinde kendini okul sistemi ile göstermektedir (Çolak, 2019). Eğitime sosyal bir hava katan öğretmenlik mesleğinin kendisidir. Eğitimin temel direği öğretmenlerdir.

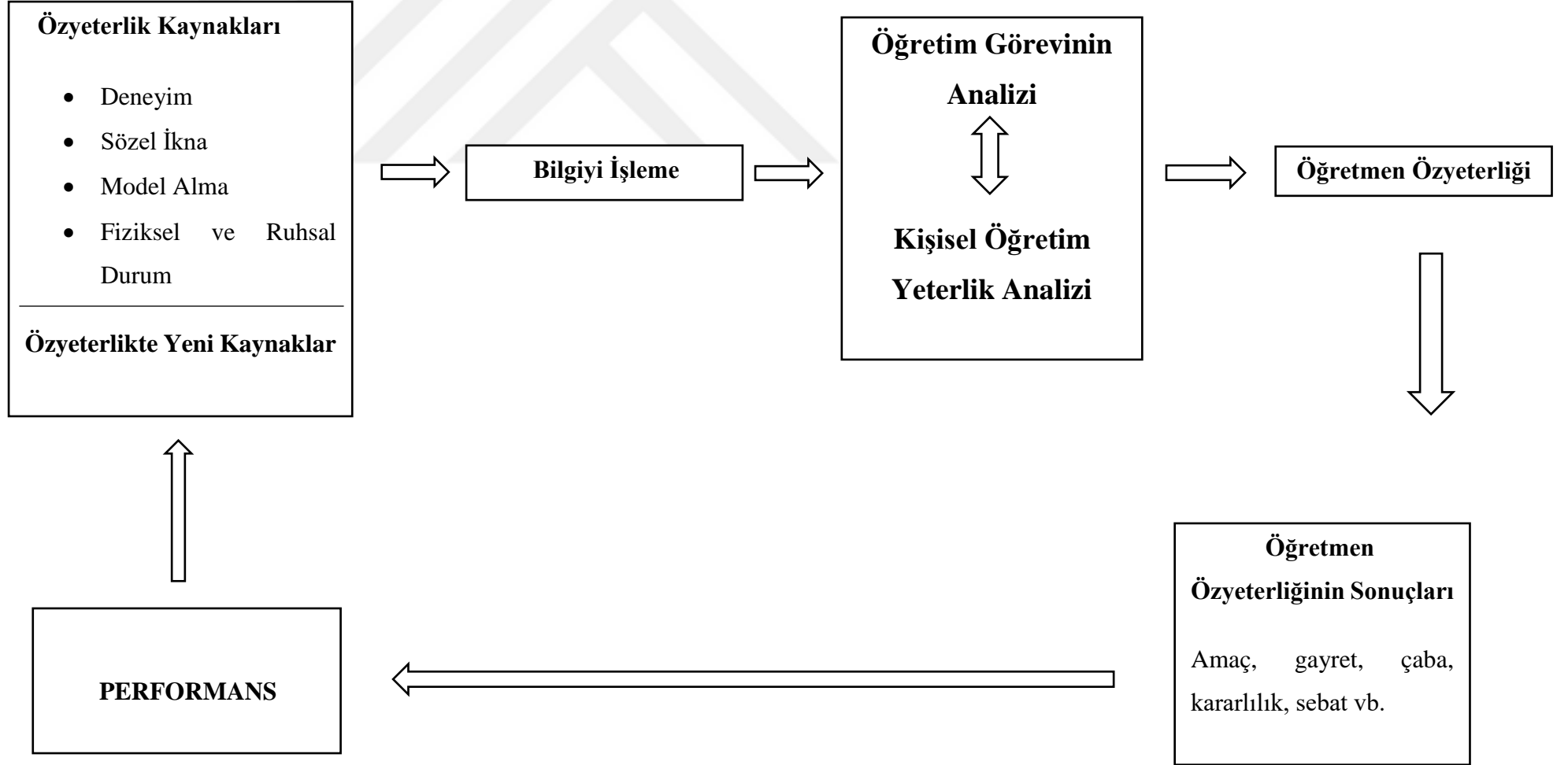
Eğitim sisteminin başarılı olmasında çeşitli faktörlerin olmasının yanı sıra öğretmenin başarısıyla paraleldir. Öğretmenin başarısı eğitim sürecinin etkili ve verimli olabilmesi için gereklidir. Öğretmenlerin alanlarında başarılı olmaları için sadece aldıkları eğitim yeterli olmamaktadır. Kendilerine yönelik olan inanç da en az alan bilgileri kadar önemlidir. Dolayısıyla, bireyin bir işi başarmada kendine olan inancı anlamına gelen özyeterlik kavramı (Bandura, 1997) öğretmenler için de büyük öneme sahiptir.

Özyeterliğin öğretmen kişiliği ve başarısında önemli yer tutması nedeniyle, öğretmen özyeterliği dünyada birçok araştırmacı tarafından çalışılan bir konu olmuştur (Moe, Pazzaglia, Ronconi,2010). Moe ve diğerleri (2010), öğretmen özyeterliliği konusunun Amerika (Tschannen-Moran, Hoy, 2001), Norveç (Skaalvik, Skaalvik, 2010) gibi birçok ülkede araştırmalara konu olduğunu belirtmiştir.

Öğretmen özyeterliği birçok araştırmacı tarafından Bandura'nın 1977 yılında geliştirdiği özyeterlik kavramıyla açıklansa da yakın geçmişte ayrı bir kavram olarak ele alınmaktadır. Çok sayıda araştırmacı öğretmen özyeterliği konusunda çalışmalar yapmıştır.

Bu süreçte, öğretmen özyeterliği ile ilgili birçok tanımlar yapılmıştır. Moe ve diğerleri (2010) öğretmen özyeterliğini, bir öğretmenin öğrenme sürecinde öğrencilere yardımcı olma, öğrencileri motive etme ve onları etkileme gibi konularda kendi yeteneğine duyduğu özgüven olarak tanımlamıştır.

Şekil 1. Öğretmen Özyeterliği

Kaynak: Tschannen-Moran, WoolfolkHoy ve Hoy (1998)

Şekil 1’de ki model incelendiğinde öğretmen özyeterliğini deneyim, sözel ikna, model alma, fiziksel ve ruhsal durumun etkilediği, gelişiminin aşamalı bir şekilde ilerlediği görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenin özyeterlik inancına ilişkin sonuçların performansı etkilediği de dikkat çekmektedir.

Öğretmen yeterliği, öğrencilerde öğrenme eylemini gerçekleştirme, öğrencilerden istenen sonucu alma kapasiteleri konusunda öğretmenlerin kişisel yargıları; başka bir ifadeyle, öğretmenlerin, öğrencilerin performanslarını ve davranışlarını etkileme yeteneklerine olan inançları (Gordon, vd., 1998) ve öğretmenlerin öğretme işlevini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli davranışlar gösterecekleri konusundaki inançlar olarak da tanımlanmaktadır (Yılmaz, vd., 2004).

Gökçe (2000)’ye göre bugünün ve yarının gereksinimlerine yanıt vermesi gereken 21. yüzyılın öğretmeni, öğrencilere, yalnızca ders veren ve onları değerlendiren bir kişi olmamalıdır. Günümüzün öğretmeni, öğretme – öğrenme süreçlerini örgütleyebilen iyi bir yönetici, iyi bir gözlemci ve nitelikli bir rehber olmalıdır. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği günümüzde daha fazla nitelik ve yeterlik gerektiren bir meslek durumuna gelmiştir.

Öğretim özyeterlik algısı yüksek olan öğretmenlerin genel özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır: (Podell ve Soodak, 1993) :

- 1) Öğrencilerle olumlu ilişkiler kurarak olumsuz öğrenci davranışlarına karşı hoşgörülü davranışlar sergilerler.
- 2) Sınıf içi uygulamalarda istekli davranarak öğrenci başarısında sorumluluk alırlar.
- 3) Öğretimi en iyi hale getirmek için farklı yöntemler ve materyaller kullanmaya çalışırlar.
- 4) Öğretimde en iyiye ulaşmak konusunda yüksek beklentilere sahiptirler. Bu yüzden yeni fikir ve düşüncelere karşı açıktırlar.
- 5) Yeni program ve yaklaşımları uygulamaya çalışırlar.
- 6) Öğretimde ısrarcı davranırlar.
- 7) Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere karşı sabırlı davranırlar.

8) Olumsuz bir durumla ya da sorunla karşılaştıklarında işi bırakmayıp sonuna kadar mücadele ederler.

Yapılan araştırmaların sonucuna bakıldığında öğretmenin özyeterliğinin sadece kendisini değil, öğrencileri, eğitim öğretim ortamını da etkilediğini görölmektedir. Steele (2010) yaptığı araştırmalarda, özyeterliği yüksek olan öğretenlerin mesleklerine daha bağlı olduğu ve dersle ilgili hedefleri gerçekleştirmek için zamanı daha etkin bir şekilde kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Öğretmen özyeterliğinin daha başarılı öğrenciler, mesleki doyumları yüksek öğretmenler, geliştirilmiş öğretim uygulamaları gibi konularla doğrudan ilişkisi bulunmaktadır.

2.2. PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK

2.2.1. Psikolojik Sağlamlık Nedir?

Psikolojik sağlamlık kavramı kelime anlamı olarak, Latince “resiliens” kelime köküne uzanan, esnek olan maddenin esnekliğini kullanarak eski haline dönebilmesi anlamına gelmektedir (Greene, 2002). İngilizce karşılığı “resilience” kelimesidir. Sağlamlık kavramı maddenin esnek ve elastik olmasıyla bozulduktan sonra kolay bir şekilde eski haline dönmesi anlamında kullanılmaktadır (Börekçi ve Gerçek, 2018). Psikolojik sağlamlık kavramı “resilience”, “resiliency” kelimelerin Türkçe karşılığı tam olarak belirlenemeyeceği fakat ülkemizde yapılan bilimsel araştırmalarda bu kavrama yakın olarak “sağlamlık”, “psikolojik sağlamlık”, “psikolojik dayanıklılık”, “yılmazlık”, “dirençlik”, “psikolojik güçlülük”, “kendini toplama gücü” gibi kavramlarıyla ifade edilmektedir (Öğülmüş, 2001; Terzi, 2005; Eminağaoğlu, 2006; Kararımak, 2007; Gizir, 2007; Basım ve Çetin, 2011). Türkiye’de yapılan araştırmalar incelendiğinde “resilience” kelimesi için çeşitli çeviri karşılıkları alındığı görülmektedir. Bu çevirilerin, psikolojik sağlamlık (Kararımak 2006; Gizir ve Aydın 2006; Gizir, 2007), yılmazlık (Öğülmüş 2001; Özcan 2005; Gürkan 2006), ego sağlamlığı (Kararımak, 2006), kendini toplama gücü (Terzi, 2006) ve dayanıklılık (Taşgın ve Çetin, 2006) şeklinde ifade edildiği görülmüştür. Yapılan çevirilerde araştırmacıların farklı kavramlar kullandığı görülmektedir. Çeviri çeşitliliğinden kaynaklı literatürde kavram birliğine ulaşılamadığı görülmektedir. Bu kapsamda araştırmaların psikolojik sağlamlık üzerine yoğunlaşması ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği’nin kullanılmasından dolayı “resilience”, “resiliency” kelimeleri psikolojik sağlamlık olarak nitelendirilecektir.

Block (1980) psikolojik sağlamlığı, bireyin karmaşık istek ve yaşamla ilgili kısıtlamaları ayarlama ve kontrol etme kapasitesi olarak tanımlar (Block ve Kremen, 1996). Block’tan sonra gelen araştırmacılar ise psikolojik sağlamlığı; bireyin kaygı, olumsuz durumlar, depresyon, hayatın ani değişimleri veya kötü yaşantıların etkisinden hızlıca arınma, kendini toplama ve eskiye kolayca dönebilme gücü olarak tanımlamaktadır (Ramirez, 2007). Garmezy (1993) Yaşamında karşılaştığı olumsuz olaylara karşı bireyin toparlayabilme yetisinde gizli olup, bireyin yaşadığı stresli olaylara var olan yetenek, beceri, davranış şekilleriyle tekrar eski duruma dönebilme yetisi olarak tanımlarken; Rutter (2006)’e göre çevresel risklere karşı deneyimleriyle stres ya da sıkıntının üstesinden gelmeye karşı nisbi bir direniştir.

Kararımak (2006)’a göre bireyin hayatında değişik yapmasına neden olan zorluklarla karşılaştıktan sonraki uyum sürecidir. Ortak noktalar incelendiğinde stresli, travmatik ve zorlu

yaşam olaylarının üstesinden gelme ve uyum göstermeyi içeren dinamik bir süreç olduğu anlaşılmaktadır (Doğan, 2020).

Psikolojik sağlamlık kavramı pek çok araştırmaya konu olmuştur. Bu araştırmalar sonucunda farklı yorumlara ulaşılmaktadır. Yapılan çalışmaların bir kısmında psikolojik sağlamlık bir kişilik özelliği şeklinde (Terzi, 2005; Aydoğdu, 2013) değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeye göre psikolojik sağlamlık, kişilik özellikleriyle ortaya konan olumlu bir sonuçtur. Bu değerlendirmenin aksine psikolojik sağlamlığın kişilik özellikleriyle açıklanamayacağını savunan görüşler de bulunmaktadır. Yılmaz (2008)' e göre psikolojik sağlamlığa ulaşmak için bir sürece ihtiyaç duyulmaktadır.

Psikolojik sağlamlık kavramı yapılan araştırmalar sonucunda üç dalga olarak ele alınmaktadır. Birinci Dalga; psikopatolojilerin ne şekilde geliştiğini anlamak ve önlemek amacıyla gerçekleştirmek amacıyla yapılan araştırmalar oluşturmaktadır (Masten ve Obradovic, 2006; Masten, 2011). İkinci Dalga; psikolojik sağlamlığı sağladığı düşünülen koruyucu faktörleri tespit eden, aktif olan ve adaptasyonu kolaylaştırıcı olan faktörleri bulmaya yönelik gerçekleştirilen araştırmalardan oluşmaktadır (Masten ve Obradovic, 2006).

Üçüncü Dalga; koruyucu faktörleri analiz etmek yerine, psikolojik sağlamlığı sağlayan mekanizmaları analiz etmeye yönelik araştırmalardan oluşmaktadır (Luthar, Cicchetti ve Becker, 2000).

Psikolojik sağlamlık ile ilgili araştırmalar incelendiğinde 4 farklı nitelik görülmektedir:

1. Güç durumların üstesinden gelme ve yaşanan zorluklara olumlu yönde uyum sağlayabilme niteliği
2. Başa çıkma, sosyal yeterlik, kişilik özelliği, mizaç, dayanıklılık gibi kavramlarından farklılık yaratan özellikler
3. Olağandışı risklere karşı olumlu davranış geliştirme ve sergileme niteliği
4. Riskler, içsel ve dışsal koruyucu faktör ve olumlu uyum bileşenlerine sahip dinamik yapıda oluşudur.

Bu niteliklerin ortaya çıkmasında risk faktörleri ve koruyucu faktörlerin etkileşiminin sonuçlarından bahsedilmektedir.

2.2.2. Psikolojik Sağlamlığı Etkileyen Faktörler

Psikolojik sağlamlık kavramının niteliği incelediğinde psikolojik sağlamlığın oluşabilmesi için risk ve koruyucu faktörler olmak üzere iki durumun gerekliliğinden bahsedilir.

Psikolojik sağlamlığı ortaya çıkaran risk faktörü; riskin üstesinden gelebilmek için meydan okuma gerekmektedir. Bireyin psikolojik sağlamlığı bu meydan okumaya karşı karşıya kaldığında risk ve koruyucu faktörlerin dengesiyle belirlenmektedir (Luthar, Cicchetti ve Becker, 2000). Risk ve koruyucu faktörlerin denge halinde olması önem arz etmektedir. Psikolojik sağlamlığı etkileyen risk faktörleri duygusal ve davranışsal bir problem ortaya çıkarma olasılığını artırırken, koruyucu faktörler ise bu olasılığı azaltma potansiyeline sahip faktörler şekilde özetlenebilir (Hawley ve De Haan, 1996).

2.2.2.1 Risk Faktörleri

Psikoloji terimleri sözlüğünde risk faktörleri terimini, kişinin belli bir fiziksel veya ruhsal rahatsızlığa yakalanma ihtimalini artıran durumlar (ırk, cinsiyet, yaş, kilo, kalıtım, sosyal çevre, vb.) ya da davranışlar (sigara içme, alkol, uyuşturucu kullanma, vb.) olarak tanımlanır (Şahin, 2014). Riskler kişiden kişiye göre değişebilir. İnsanların yaşamları boyunca karşılarına çıkan olumsuz durumlar bireylerin psikolojik açıdan sağlıklı olmasını engelleyebilir.

Risk faktörleri üzerinde durulması gereken önemli nokta ise riskin kümülatif olgu olmasıdır. Yani araştırmacılar çoklu risk faktörü olarak da adlandırdığı farklı sayıda ve türde risklerin bir arada ve sıklıkla bulunabileceğini düşünülür (Rutter, 1999). Luthar, Cicchetti ve Becker (2000) araştırmalarında bireyler yaşam koşullarını aşırı derecede stresli olmasına rağmen bazı katılımcıların nispeten durumlarının diğerlerine göre daha az stresli olduklarını söylemişlerdir. Araştırma neticesinde bireylerin risk algılarının farklı olduğu görülmektedir. Gizir (2007) risk faktörlerinin bireylerde farklılık göstermesinin bireysel, ailesel ve çevresel faktörlerden kaynaklandığını düşünmektedir.

Şekil 2. Psikolojik Sağlamlıkta Risk Faktörleri

Bireysel Risk Faktörleri	Ailesel Risk Faktörleri	Çevresel Risk Faktörleri
<ul style="list-style-type: none">• Erken doğum• Olumsuz yaşam olayları• Kronik Hastalıklar	<ul style="list-style-type: none">• Ebeveynlerin hastalığı• Ebeveynlerin boşanması, ölümü ya da tek ebeveynle yaşamak• Ergenlik döneminde anne olma	<ul style="list-style-type: none">• Ekonomik zorluklar ve yoksulluk• Çocuk ihmali• Toplumsal travmalar• Toplumsal şiddet ve ailevi felaketler• Evsizlik

Kaynak: Gizir (2007).

Bireysel risk faktörleri, kişilerin maruz kaldığı zorluklar karşısındaki uyum sürecinde bireyden kaynaklanan engellere denir (Özer, 2013). Bireysel risk faktörleri üzerinde yapılan araştırmada bireyler arasında farklılık gösterdiği; akademik başarısızlık, azınlık durumunda olma, sinirli bir karaktere sahip olma, özgüven eksikliği, başa çıkma mekanizmalarının yetersizliği, davranışlardaki uyumsuzluk, öz benlik saygısı ve zekâ seviyesinin düşük olması gibi faktörler olduğu düşünülür (Terzi, 2005; Kararımak, 2006; Gizir, 2007; Tümlü, 2012). Bireysel risk faktörleri ile baş edilemediği durumlarda bireyde; özgüven eksikliği, stresle baş etme becerisinin azalması, problem çözme becerisinin azalması, öfke düzeyinin yükselmesi gibi durumlar gözlemlenir.

Ailesel risk faktörleri, bireyin aile ortamında maruz kaldıkları olumsuz durumların kendileri dışında kaynaklanan risk faktörleridir. Aile içi hastalıklar, ebeveynlerin ölümü, boşanma, aile içi şiddet, istismara maruz kalma, yoksulluk, sert ve tutarsız disiplin anlayışı, aile içi ilişkilerde sorunların varlığını gibi bireyi etkileyen risk faktörleridir (Gizir, 2007; Tümlü, 2012).

Çevresel risk faktörleri, bireyin yaşam koşulları ailesel ve kişisel risk faktörleri dışında kalan ve olumsuz yaşantı deneyimlerine zemin hazırlayan durumlara denilmektedir (Özer, 2013). Bu faktörler kişinin hayatında karşılaştığı ve başa çıkmakta zorlandığı rahatsızlıklar ya da sıkıntılar oluşturmaktadır (Bektaş, 2018). Çevresel risk faktörlerine; düşük sosyoekonomik düzey, olumsuz akran grupları, toplumsal rol model eksikliği ve toplumsal olaylar gibi örnekler verilebilir.

2.2.2.2 Koruyucu Faktörler

Psikolojik sağlamlığı etkileyen diğer bir kavram koruyucu faktörlerdir. Aynı risk durumlarına maruz kalmış bireyler olumsuz durumların üstesinden nasıl geldiklerini anlayabilmek için kişilerin bulunduğu çevrenin özelliklerini analiz edilmesi gerekir. Bu doğrultuda koruyucu faktörlerin incelenmesi psikolojik sağlamlık kavramının anlaşılması için önem taşıdığı düşünülmektedir (Masten ve Reed, 2002).

Koruyucu faktörler, insanda oluşan risk faktörlerin ortaya koyduğu negatif etkileri azaltmak ve adaptasyonu kolaylaştırmak amacıyla bireyin yapıcı tepkiler vermelerini kolaylaştıran etkenlerdir (Kararımak, 2006). Özer (2013) koruyucu faktörleri bireyin karşılaştığı risklere karşı uyum sağlama sürecinde bazı ortak özelliklerin olduğunu gözlemler. Bu özellikler;

- Stres durumlarını azaltma
- Tehlikeli veya sıkıntılı durumlarda stresin etkisini azaltma
- Strese neden olan olay zincirini kırmak veya döngüsünü bozma
- Özgüveni veya özsaygıyı pozitif yönde koruma
- Farklı fırsat ve fikirleri pozitif yönde oluşturma
- Duygu durumunu kontrol etmek ve zorlu durumların üstesinden gelebilme şeklinde belirtir.

Koruyucu faktörler, risk faktörlerinin etkisini azaltarak problemlili davranışların görülme ihtimalini düşürür. Psikolojik sağlamlığın bireyi çevrenin olumsuz koşullarına karşı koruyan bir kişilik özelliğinin sonucu olduğu söylenebilir. Bireyi başarıya götüren ise risk faktörlerinin olumsuz etkisini kontrol etmeye yarayan ve bireyin gelişimindeki gerekliliklerine katkı

sağlayan koruyucu faktörlerdir (Terzi, 2005). Koruyucu faktörlerin etkisi kişiden kişiye göre değişebilir. Aynı koruyucu faktörler bazı bireyler için faydalı olurken bazı bireylerde etki etmeyebilir. Koruyucu faktörler bir durumda olumlu etkiye neden olurken başka bir durumda olumsuz etki yaratabilir. Garmez (1987) koruyucu faktörleri; öz-güven, sosyal duyarlılık, iyimser olma gibi bireysel faktörler, destekleyici ve sıcak aile ilişkileri gibi aile yapısından gelen koruyucu faktörler, aile dışında bireyin sosyal çevresinden gelen koruyucu faktörler olarak üçlü sınıflandırma gitmiştir. Garmez'den sonra bu konu üzerine daha derinlemesine araştırma yapan Werner (1989) ise koruyucu faktörleri; bireyin kendisiyle ilgili olumlu atıfları, aile içindeki duygusal bağlar, toplumdaki sosyal destek ağının varlığı şeklinde sınıflamıştır. Her araştırmacı bu konuda kendi sınıflandırmasını yapmıştır.

Şekil 3. Psikolojik Sağlamlıkta Koruyucu Faktörler

Bireysel Koruyucu Faktörler	Ailesel Koruyucu Faktörler	Çevresel Koruyucu Faktörler
<ul style="list-style-type: none"> • Zeka • Akademik başarı • İç kontrol odağı • Benlik saygısı ve özyeterlik • Problem çözme becerileri • Sosyal yetkinlik • İyimserlik ve umut • Sosyal yetkinlik • Yaş • Cinsiyet • Mizah duygusuna 	<ul style="list-style-type: none"> • Destekleyici anne baba ya da bir aile üyesiyle olumlu ilişkiler • Etkili ebeveynlik • Ev yapısı ve kuralları • Yüksek ve gerçekçi beklentiler 	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal çevredeki destekleyici bir yetişkinle olumlu ilişkiler • Akran / arkadaş desteği • Etkili toplumsal kaynaklar (kaliteli okullar, gençlik merkezleri, gençlik organizasyonları vb.)

Kaynak: Gizir (2007).

Bireysel koruyucu faktörler, bireyleri karşılaştıkları risk faktörlerine karşı koruyarak psikolojik ve biyolojik açıdan yaralanmalarının önüne geçen ve psikolojik sağlamlık gelişimini olumlu yönde etkileyen bir kişilik özelliğidir (Başak, 2012).

Gizir (2007), bireysel koruyucu faktörleri Şekil 3'te görüldüğü gibi bireyin doğuştan ya da sonradan sahip olduğu kişisel özellikleriyle ilişkili olduğunu belirtmektedir.

Ailesel koruyucu faktörler, psikolojik sağlamlığın korunmasındaki diğer bir faktördür. Risk faktörünün etkisinde kalan bir birey aile ilişkileri sayesinde bu olumsuz durumla baş edebilir. Karşılıklı güvene dayalı aile ilişkilerinin hâkim olduğu bireylerde koruyucu mekanizmanın etkili olduğu, bireysel ve toplumsal problemlerin çözümünde katkı sağladığı görülmektedir. Bunların yanı sıra destekleyici anne baba tutumu, yetişkinden yardım alma, düzenli aile ortamı da koruyucu faktörler arasındadır.

Çevresel koruyucu faktörler, aile dışındaki yetişkinler, kurumlar, arkadaşlıklar, olumlu gelişimi ettirmeye dönük girişimler ve zorlu koşullara karşı bireyi koruyan faktörleri niteler (Eminağaoğlu, 2006). Çevresel koruyucu faktörler kişinin yaşadığı toplumun avantajlı ve olumu yanlarını kapsamaktadır. Bireyin çevreden aldığı olumlu destek, sosyal yaşam alanlarının fazlalığı, olumlu akran desteği diğer koruyucu faktörler arasındadır.

Psikolojik sağlamlığı etkileyen koruyucu ve risk faktörlerinin dengeli olması önem arz etmektedir. Kişilerin benlik saygısının yükselmesi, çevresinden ve ailesinden aldığı olumlu desteğin artması koruyucu faktörlerinin etkisinin artmasına neden olur. Çevresinden ve ailesinden yeterli desteği alamayan bireylerin zaman içerisinde risk faktörlerinin etkisinde kaldığı gözlemlenmektedir.

2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde özyeterlik ve psikolojik sağlamlık ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.3.1 Özyeterlik İle İlgili Araştırmalar

Alan yazınında özyeterlik ile ilgili yurtiçinde ve yurt dışında yapılmış araştırmalardan örnekler bu kısımda ele alınmıştır. Diğer meslek grupları ile yapılan çalışmalar yerine yurt içinde ve yurt dışında öğretmenlerle yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Bu bölümdeki çalışmalar ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

2.3.1.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Öğretmenlerin özyeterlik inançlarına ilişkin yurt içinde yapılan araştırmalar şu şekildedir:

Zengin (2003), Batman il sınırları içerisinde yer alan 28 ilköğretim okulunda görev yapan 508 öğretmen üzerinde yaptığı araştırmada, öğretmenlerin özyeterlik algıları, bu algıların öğretmenlerin cinsiyeti, kıdemi, yaşı ve sınıf içi iletişim örüntüleri arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırma sonucunda özyeterlik algılarının, öğretmenin yaşına ve branşına göre önemli farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca sınıf içi gözlemler sonucunda genel olarak, özyeterlik algıları yüksek olan ilköğretim öğretmenlerinin, sınıfta daha olumlu davranışlarda buldukları belirlenmiştir. ” “

Altunçekiç, Yaman ve Koray (2005) tarafından yapılan “Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnanç Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma – Kastamonu İli Örneği” isimli çalışmalarında, Kastamonu Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümünde eğitim gören Fen Bilgisi, Matematik ve Sınıf öğretmenliği anabilim dallarında Fen Bilgisi dersi alan öğretmen adaylarının, kendilerini fen öğretimi alanında yeterli görme düzeyleri ve problem çözme becerilerini incelenmiştir. Öğretmen adaylarının fen öğretime yönelik özyeterlik algılarının buldukları bölüm, sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterdiği; cinsiyet ve mezun olduğu ortaöğretim kurumuna göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Büyükduman (2006) tarafından yapılan araştırmanın amacı; İngilizce öğretmen adaylarının öğretmenlik ve yabancı dil olarak İngilizce kullanma becerilerine ilişkin özyeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de İngilizce öğretmeni yetiştiren 20 farklı üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 1182 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik ve İngilizce özyeterliliğine

ilişkin özyeterlik inançları arasında anlamlı ilişki olmadığı; öğretmenliğe ve İngilizceye ilişkin özyeterlik inançlarında bazı üniversiteler arasında anlamlı farkın olduğu bulunmuştur.

Güven (2005) İngilizce öğretmenlerinin özyeterlik algılarını inceleyen bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın verileri Mersin'deki devlet okullarında görev yapan 266 İngilizce Öğretmeninden elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre İngilizce Öğretmenlerinin yeterlik algılarında yaşları, cinsiyetleri ve mesleki deneyimlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat hizmet içi eğitim alma durumu ve mezun olunan üniversite bölümü açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin lehine, İngilizce alanı dışında diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin aleyhinedir. ”

Ortaçtepe (2006), tarafından yapılan yüksek lisans tezinde; İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten Türk öğretmenlerin özyeterlik algıları ile “İletişimsel Dil Öğretimi” uygulamaları hakkındaki öz bildirimleri arasındaki ilişkiyi ve “İletişimsel Dil Öğretimi” yöntemiyle ilgili bilgi ve becerileri geliştirmeyi hedefleyen bir hizmet içi eğitim programının, öğretmenlerin özyeterlik algıları üzerine etkilerini araştırmıştır. İstanbul'daki 8 vakıf okulunda, İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten 50 Türk öğretmen anket uygulamasına katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten Türk öğretmenlerin özyeterlik algıları ve onların “İletişimsel Dil Öğretimi” uygulamaları ile ilgili öz bildirimleri arasında bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Özyeterlik alt boyutları ve öğretmenlerin “İletişimsel Dil Öğretimi” uygulamaları ile ilgili öz bildirimlerin alt boyutları arasında güçlü ilişkiler bulunmuştur.

Aliş (2008) tarafından yapılan tez çalışmasında öğretim elemanlarının mesleki deneyimlerinin ve İngilizce özyeterlik düzeylerinin iletişimsel dil öğretimi üzerindeki etkilerini incelemiştir. Bu araştırmaya Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Yabancı Diller Yüksek Okulu Temel İngilizce Bölümünde görev alan 48 öğretim elemanı katılmıştır. Araştırma sonucunda diğer öğretim görevlilerinin İngilizce okuma ile dinleme, okuma ile yazma, dinleme ile konuşma ve konuşma ile yazma boyutlarına ait özyeterlik inanç puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Yılmaz ve Bökeoğlu (2008), “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yeterlik İnançları” isimli çalışmalarında; ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin yeterlik inançlarının belirlenmesini amaçlamışlardır. Öğretim yeterliği değişkeninde cinsiyet, branş ,eğitim durumu,

kıdem, yaş ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısına göre anlamlı fark bulunmazken, eğitim durumu ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısına göre fark anlamlı bulunmuştur.

Aydın (2008) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmenliği bölümü okuyan öğrencilerin ve sınıf öğretmenlerinin çevre eğitimi ile ilgili özyeterlik düzeylerinin kıdem, sınıf, zamana göre ve yaşamlarına yön veren değerlerinin eğilimlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. 2006-2007 Eğitim Öğretim Yılında Muğla Üniversitesi ve Adnan Menderes Üniversitesinde öğrenim gören Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinde oluşan 320 kişilik öğrenciler ile Aydın ili, ilçesi ve köylerinde görev yapan 80 sınıf öğretmeni örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda çevre bilimi dersini alan öğrencilerin alt ölçeklerden aldıkları puanların ortalamalarına göre bu dersi almamış öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğretmenlerin ve sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin değer eğilimleri ve çevre eğitimine dair özyeterlik ölçeğinden aldıkları puanların bağlantılı olduğu tespit edilmiştir.

Gençtürk ve Memiş (2010) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim öğretmenlerinin iş doyumlarının demografik özellikleri ve öğretmenlik mesleğine dair özyeterlik inançları incelenmiştir. 2007-2008 Eğitim Öğretim yılında Zonguldak İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı Ereğli ilçe merkezine bağlı resmi ve özel ilköğretimde görev yapan 373 öğretmen araştırma örneklemini oluşturmuştur. Veriler, Minnesota İş Doyum Ölçeğinin kısa formu ve Öğretmen Özyeterlik Ölçeğinin uzun formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarında ve iş doyumlarında kıdem ve branş açısından anlamlı bir fark bulunurken cinsiyet ve mezun oldukları okula göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Söylemez (2012) tarafından yapılan tez çalışmasında İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Müdürlerinin Yönetim Becerileri Çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma örneklemini Gaziantep İli merkez ilçelerindeki 30 ilköğretim okulunda görev yapan 652 öğretmenden oluşturmaktadır. Öğretmenlerin okul müdürlerinin yönetim becerilerine ilişkin algılarında cinsiyet ve branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmazken; kıdem ve aynı müdürle çalışma süreleri değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarına ilişkin algılarında cinsiyet ve branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmazken; kıdem ve aynı müdürle çalışma süreleri değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin özyeterlik inançları ile müdürlerinin karar alma, planlama, örgütlenme, iletişim, koordinasyon, etkileme ve

değerlendirme süreçlerindeki yönetim becerilerinin her biri arasında düşük düzeyde pozitif, doğrusal ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Zararsız (2012) yapmış olduğu çalışmada ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin özyeterlik algılarını incelemiştir, bu amaçla 544 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Araştırma sonunda öğretmenlerin özyeterlik algılarında cinsiyet, yaş (öğrencilerin katılımına yönelik), kurs-seminer sayısı (öğretimsel stratejilerde ve sınıf yönetiminde özyeterlik hariç), haftada girilen ders saati (öğretimsel stratejilerde ve sınıf yönetiminde özyeterlik hariç), mezun oldukları üniversitenin adına (öğretimsel stratejilerde ve sınıf yönetiminde özyeterlik hariç) göre herhangi bir farklılık bulunmazken; yaş (öğrencilerin katılımına yönelik hariç), mesleki kıdem, mezun oldukları üniversite, branş, kurs seminer sayısı (öğretimsel stratejilerde özyeterlik), görev yaptıkları okul türü, haftada girilen ders saati (öğrencilerin katılımına yönelik ve toplam özyeterlik), mezun oldukları üniversite (öğrencilerin katılımına yönelik ve toplam özyeterlik) ve eğitim düzeyi bakımından farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Bu farklılaşmanın yaş değişkeni bağlamında 36-40 yaş grubunda yer alan öğretmenler, kıdem değişkeni bağlamında 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler, mezun olunan üniversite bağlamında Selçuk Üniversitesi mezunu olan öğretmenler ve haftada 0-15 saat derse giren öğretmenler lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şenol (2012), okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik özyeterlik inançlarını karşılaştırmak amacıyla yaptığı çalışmada 181 okul öncesi öğretmeni ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 164 okul öncesi öğretmen adayı ile görüşmüştür. Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin özyeterlik inançlarının okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Melik (2014) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin özyeterlik ve performans yönetimi algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma 2013-2014 yılında Şanlıurfa ili merkezinde bulunan ilköğretim, ortaokul ve lise türü okullarda görev yapan öğretmenlerle yapılmıştır. Araştırmaya 469 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarını ölçmek için ‘Öğretmen Özyeterlik Ölçeği’ ve ‘Öğretmen Performans Yönetimi Ölçeği’ kullanılmıştır. Öğretmenlerin özyeterlik algıları cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılık göstermediği, ilköğretim öğretmenlerinin özyeterlik algı düzeyi, ortaokul ve lise öğretmenlerine göre ve ortaokul öğretmenlerinin özyeterlik algı düzeyi, lise öğretmenlerine göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu sonucu bulunmuştur. Öğretmenlerin performans yönetimi algıları cinsiyet

değişkenine göre, anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Araştırmada öğretmenlerin özyeterlik ve performans yönetimi algıları arasındaki ilişki incelenmiş, özyeterlik algısının performans yönetimi algısının anlamlı bir yordayıcısı olduğu, özyeterlik algısı ve performans yönetimi algısı arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

İlgör (2019) tarafında yapılan çalışmada İngilizce öğretmenlerinin mesleki kimlik algıları ile özyeterlik inançları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmada cinsiyet, yaş, medeni hal, mezun oldukları fakülte, çalıştıkları okul türü, öğrenim deneyimi incelenmiştir. Araştırmaya Erzurum'un merkez ilçelerinde devlet ilkokul, ortaokul veya liselerinde görev yapan toplam 290 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Çalışmanın bulguları öğretmenlerin özyeterlik seviyelerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerinin öz-yeterlik inançları arasında cinsiyet, mezun oldukları fakülte ve mevcut iş unvanı açısından anlamlı bir fark oluşmuştur. Mesleki kimlik algıları cinsiyete, yaşa, öğretim deneyimine, mezun oldukları fakülte ve çalıştıkları okul türüne göre anlamlı farklılık göstermiştir. Sonuçlar profesyonel kimlik algıları ile öz yeterlik inancı arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Yıldırım (2019), “İngilizce Öğretmenlerinin Mesleki Özyeterlik Algıları ve Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi” isimli çalışmasında İngilizce öğretmenlerinin mesleki özyeterlik ve sınıf yönetimi arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırmaya İstanbul Beylikdüzü ve Esenyurt İlçelerinde görev yapan 188 İngilizce öğretmeni katılmıştır. Çalışmada öğretmenlerin cinsiyetleri, mezun oldukları fakülte türü, kıdemleri ve çalıştıkları kademeler incelenmiştir. İngilizce Öğretmenlerinin özyeterlik algıları ve sınıf yönetimi becerileri ile cinsiyetleri, mezun oldukları fakülte türü, kıdemleri ve çalıştıkları kademeler arasında anlamlı bir fark bulunmadığı; İngilizce öğretmenlerinin özyeterlik algıları ve sınıf yönetimi becerileri arasında orta düzey pozitif ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

2.3.1.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Öğretmenlerin özyeterlik inançlarına ilişkin yurt dışında yapılan araştırmalar şu şekildedir :

Woolfolk, Hoy (1990) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin yönetim, kontrol ve öğrenci motivasyonu yönelimlerinin çeşitli ölçütleri arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. 55 öğretmenin katıldığı çalışmada öğretmenin özyeterliği ne kadar büyük olursa öğretmenin öğrenci kontrol yönelimi o kadar insancıl olduğu, öğretmenin sınıf içerisinde oluşan problemleri çözmeye daha öğrenci özerkliğini destekler nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilere

güvenilmemesi ve bu sebeple sürekli kontrol altında olması gerektiğini düşünen öğretmenlerin, öğrencilerin motivasyonunu arttırmak için dışsal ödüllerin gerekli olduğuna inanma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Moore ve Mary (1992) tarafından yapılan çalışmada okul koşullarının öğretmen yeterlik algısı üzerinde önemli bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenin sınıfta karar alma yetkisinin kendisine ait olduğu ve olumlu iklime sahip okul ortamının öğretmenin yeterlik algısında etkili olduğu bulunmuştur. Bunun yanı sıra akademik başarısı düşük öğrencilerin bulunduğu okullara yönelik öğretmenlerin olumsuz düşüncelere sahip olduğu ve bu durumun özyeterlik algılarını düşürdüğü belirlenmiştir.

Pajares (1995) tarafından yapılan çalışmada akademik alanda öz düzenleme ve motivasyon çalışmalarına özyeterlik teorisi tarafından yapılan katkılar araştırılmıştır. Özyeterlik ve akademik başarı arasındaki ilişki, sosyal bilişsel kurama göre özyeterlik kavramının tanımlanması ve motivasyonun diğer kuramsal perspektifleri arasındaki kavramsal fark açıklanmıştır. Özyeterlik ve motivasyon kavramları üzerine metaanaliz çalışması yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, özyeterliğin akademik performans üzerinde etkili bir belirleyici olduğuna ulaşılmıştır.

Tebbs (2000) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin düşünme becerilerinin öğretime yönelik özyeterliklerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmaya 432 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin üst düzey düşünme beceri ile düşünme transferinde özyeterlik düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur.

Henson (2001) çalışmasında stajyer öğretmenlerin yeterlik algısı ile sınıf yönetimine yönelik inançları ve öğretimsel iş analizleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda yeterlik algısı yüksek öğretmenlerin öğretim ve sınıf yönetiminde daha başarılı oldukları bulunmuştur.

Tschannen – Moran ve Woolfolk – Hoy (2001) öğretmenlerle yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin yeterlik algılarını çeşitli değişkenlere göre araştırmıştır. İlkokul öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin yeterlik algılarında anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark ilkökul öğretmenlerinin lehinedir. Öğretmenlerin yeterlik düzeylerinde cinsiyete göre fark bulunmazken 5 yıldan fazla öğretmenlik deneyimine sahip öğretmenlerin yeterlik düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Lewandowski (2005) tarafından yapılan araştırmada kırsal kesimde çalışan öğretmenlerin özyeterlik algıları ve liderlik ile profesyonel gelişimin özyeterlik üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmada özyeterlik algısı yüksek bireylerin özyeterlik algısı düşük bireylere göre farklı düşündüğü ve hissettiğı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin özyeterliklerinin öğrencilerin başarısını etkilediğı araştırmanın diğeri bir sonucudur.

Hoy ve Spero (2005), “ Öğretmenliğin İlk Yıllarında Öğretmenlerin Yeterliklerine Etki Eden Faktörler ” isimli çalışmalarında öğretmenlerin yeterlik algılarını çeşitli değışkenlerle araştırmışlardır. Öğretmenlerin özyeterlik algısının çalışılan okuldaki öğrencilerin sosyoekonomik düzeyinden etkilendiğı, sosyoekonomik düzeyi yüksek öğrencilerin bulunduğu okulda çalışan öğretmenlerin özyeterlik algılarının yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmen yetiştirme programları ve stajyerlik döneminde öğretmenlerin yeterlik algılarının yüksek olduğu, öğretmenliğe geçilen ilk yılda ise düşük olduğu bulunmuştur.

Palmer (2006) çalışmasında öğretmen adaylarının fen öğretim yöntemleri dersinde fen özyeterlik düzeyleri ile özyeterlik için kaynak oluşturan faktörleri incelemiştir. Araştırmaya 190 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Sınıf öğretmenlerine verilen fen öğretimi eğitiminin fen öğretimine ilişkin özyeterlik düzeyleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğu bulunmuştur.

Zimbicki (2007) tarafından yapılan çalışmada, alternatif değıerlendirmenin, öğrencilerin motivasyon düzeylerinde ve özyeterliklerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışma grubunu 7. Sınıfta öğrenim gören 72 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda cinsiyetin özgüven, motivasyon ve beceri kazanımını etkilemediğı bulunmuştur. Sınıf ortamının ise öğrencilerin özgüven, motivasyon ve beceri kazanımını etkilediğı sonucuna varılmıştır. Alternatif değıerlendirme ile öğrencilerin motivasyon ve özgüven seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

BrBruinsma ve Jansen (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının içsel ve dışsal motivasyonu araştırılmıştır. Araştırmaya 198 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmenin özyeterliği, öğretmen yetiştirme programının kalitesi, sınıf öğretmenliği deneyimleri ve aday öğretmenlerin mesleğe harcama yapmayı planladıkları zaman arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğretmenlik deneyimini pozitif yorumlayan aday öğretmenler, öğretmenin özyeterliğinin yüksek olduğunu belirttiler. Öğretmenlik deneyimini negatif yorumlayan aday öğretmenler, olumsuz öğretim deneyimlerine sahip olduklarını ve daha kısa sürelerle meslekte kalmayı

amaçladıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen özyeterliğinin, öğretmen adaylarının mesleğe devam etmeyi planladıkları süre ile pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Evans (2010), “Çevresel Stresin Motivasyonel Sonuçları” isimli çalışmasında aday matematik öğretmenlerine verilen “New York Öğretim Üyeleri” (New York City Teaching Fellows-NYCTF) programının özyeterlik ve matematiğe karşı tutuma etkisini incelemiştir. Araştırmaya 42 öğretmen katılmıştır. Araştırmada matematik öğretimi özyeterlik ölçeği, matematiğe yönelik tutum ölçeği ve matematik alan testleri kullanılmıştır. Programı alan aday öğretmenlerin; matematiğe karşı tutumları, alan bilgisi ve matematik öğretimi özyeterliğinde artış olduğu sonucuna varılmıştır. Matematiğe yönelik tutum ile matematik öğretimi özyeterliği arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir.

Pan (2013), “Öğretmenler Arasındaki İlişkiler, Özyeterlik ve Öğrenciler” isimli çalışmasında beden eğitimi dersinde kıdemli öğretmenlerin özyeterliği ile öğrencilerin öğrenme motivasyonları, öğrenme ortamları ve öğrenme memnuniyeti arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Araştırmaya 462 beden eğitimi öğretmeni ve 2681 öğrenci katılmıştır. Çalışmada öğretmen özyeterlik ölçeği ve öğrencilerin öğrenme motivasyon ölçeği, öğrenme atmosfer ölçeği ve öğrenme tatmini ölçeği kullanılmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterliğinin öğrencilerin öğrenme motivasyonunu, öğrenen atmosferi ve öğrenme memnuniyetini etkilediği sonucuna varılmıştır.

Cabaroğlu ve Rathert (2020), tarafından yapılan “ İki Dilli Uygulamanın EFL Öğrencilerinin Özyeterliğine Etkisi” isimli çalışmada iki dilli uygulamanın EFL öğrencileri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya Türk Üniversitelerinde okuyan 26 EFL öğrencisi katılmıştır. Araştırmada kullanılan İngilizce Özyeterlik Ölçeği 14 hafta süren kurstan önce ve sonra uygulanmıştır. Analizler sonucunda 26 öğrenciden sadece beşinin özyeterliğinde artış olduğu ortaya çıkmıştır. Görüşmelerde iki dilli uygulamada etkinlikler ve kurs bağlamının olumsuz koşullarının potansiyel olumlu etkileri gölgede bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.3.2 Psikolojik Sağlık İle İlgili Araştırmalar

Alan yazınında psikolojik sağlık ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırmalardan örnekler bu kısımda ele alınmıştır. Diğer meslek grupları ile yapılan çalışmalar yerine yurt içinde ve yurt dışında öğretmenlerle yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Bu bölümdeki çalışmalar ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

2.3.2.1 Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerine ilişkin yurt içinde yapılan araştırmalar şu şekildedir:

Bolat (2013), ‘Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık ile Özanlayışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’ konulu araştırması 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Ereğli Kemal Akman Eğitim Fakültesinde 1., 2., 3. Ve 4.sınıfta eğitime devam eden 479 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Bulgularında özanlayış puanlarıyla psikolojik sağlamlık alt boyutlarından; öngörü, hedefe ulaşma, lider olma, araştırmacı olma, güçlü olma, girişimci olma, iyimser olma ve iletişim arasında olumlu yönlü ilişkiler görülmüştür.

şahin (2014) tarafından öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri, öz duyarlık ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi öğrenmek amacıyla 422 öğretmen üzerinde yapılan araştırmaya göre; öğretmenlerin psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumunu, öz duyarlık düzeyini etkilediği ve anlamlı şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumunu, öğretmenlerin öz duyarlığını anlamlı ve pozitif yönlü etkilediği, bu iki değişkenin modelin açıklayıcı değişkenleri olduğu belirlenmiştir.

Karabulut ve Balcı (2017) tarafından okul yöneticilerinin psikolojik sağlamlığı ve denetim odağı arasındaki ilişki öğrenmek amacıyla Ankara ilinde görevli 290 okul yöneticisi üzerinde yapılan araştırmaya göre; okul yöneticilerinin yılmazlığı ile cinsiyet, okul kademesi ve öğrenim seviyesi değişkenlerine göre anlamlı düzeyde ilişki bulunamamıştır. Hizmet süresi değişkeni açısından 1-2 yıllık ve 3-9 yıllık yöneticilerin yılmazlık düzeylerinin 10-16 yıllık yöneticilerinden daha az olduğu bulunmuştur.

Özkan (2017) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının psikolojik sağlamlık ve duygusal zekâ özelliklerinin kariyer geleceği algısına etkisi ve arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğretmen adaylarının kariyer geleceği algısı ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunmuştur.

Altuntaş ve Genç (2018) öğretmenlerin psikolojik sağlamlık ve mutluluk düzeylerini incelemek amacıyla Malatya ili Battalgazi ilçesinde görev yapan 409 öğretmen üzerinde yapılan araştırmaya göre; öğretmenlerin mutluluk ve psikolojik sağlamlık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Arslan (2018) tarafından yapılan araştırmada psikolojik danışmanların tütün, alkol, madde ve internet kullanım eğilimleri ile psikolojik sağlımlık düzeyleri ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya farklı illerde görev yapan 263 psikolojik danışman katılmıştır. Psikolojik danışmanların psikolojik sağlımlık düzeyleri ile mutluluk düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. İnternet kullanım süreleri ile psikolojik sağlımlık düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuş olup internet kullanım süresi az olan psikolojik danışmanların psikolojik sağlımlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Öztörel (2018), çalışmasında psikolojik danışman adaylarının psikolojik sağlımlık, yaşam doyumu ve affetme düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 234 psikolojik danışman adayı katılmıştır. Psikolojik danışman adaylarının, psikolojik sağlımlık düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri ve affetme düzeyleri arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Hoşoğlu vd. (2018) , tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının psikolojik sağlımlık düzeylerini farklı demografik değişkenlerle incelemiştir. Araştırmaya Ankara Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesinde eğitim gören 423 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının psikolojik sağlımlık düzeylerinin cinsiyete ve aile gelir durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı, algılanan anne baba tutumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çetin (2019) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlımlıkları ve stresle başa çıkma stilleri arasındaki ilişki incelenmek amacıyla İstanbul ili Pendik ilçesinde görev yapan 304 öğretmen üzerinde yapılan araştırmaya sonucuna göre; öğretmenlerin psikolojik sağlımlığı cinsiyet, yaş, branş, sınıf mevcudu, öğrenim düzeyi değişkenleri ile anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Psikolojik sağlımlığı yüksek öğretmenlerin stresle başa çıkmada olumlu yöntemler kullanır.

Dervişoğulları (2020) tarafından yapılan araştırmada Eğitim Fakóltesi Öğretim Elemanlarının psikolojik sağlımlıkları, akademik erteleme eğilimleri incelenmiştir. Araştırmaya 364 öğretim elemanı katılmıştır. Çalışmada psikolojik sağlımlık ölçeği puanlarının yaş değişkinine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan analizler sonucunda 31-40 ve 51 üzeri yaş grubunun psikolojik dayanıklılığının 30 yaş ve altı grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Görev süresi değişkenine göre 6-

21 ve 26 yıl üzeri görev yapan üretim elemanlarının psikolojik sağlamlık düzeyinin 1-5 yıl görev yapanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Kara (2020) tarafından yapılan araştırmada retmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeyine Etki Eden Faktörler incelenmiştir. Araştırmaya Hatay ilinden 304 retmen katılmıştır. Erkek katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeyinin kadın katılımcılara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. İlkokul, ortaokul ve lise kademesinde görev yapan retmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin okul öncesi kademesinde görev yapan retmenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların psikolojik sağlamlık düzeyleri ile hizmet süresi ve medeni durum değişkenleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Gönen (2020) tarafından yapılan araştırmada zel Okullarda alışan retmenlerin Psikolojik Sağlamlıkları ve İş Doyumlarının Mesleki Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi incelenmiştir. Araştırmaya Mardin ilinden 349 retmen katılmıştır. Araştırmadan elde edile sonuçlara göre; psikolojik sağlamlığın cinsiyet, yaşı, medeni durum, kademe ve meslekte hizmet süresine göre anlamlı farklar bulunmamıştır.

Gençoğlu (2020) tarafından yapılan araştırmada üniversitede öğrenim gören psikolojik danışman adaylarının mutluluk düzeyleri ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. 311 psikolojik danışmanın katıldığı araştırmada psikolojik danışman adaylarının psikolojik sağlamlık düzeylerinin, mutluluk düzeylerini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Doğan (2020), “Okul Psikolojik Danışmanlarının Psikolojik Sağlamlık zyeterlik ve İş Doyumu Kavramları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli araştırmasında 406 okul psikolojik danışmanı ile çalışmıştır. Psikolojik danışmanların psikolojik sağlamlıkları ile zyeterlilik ve iş doyumları düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Güran (2021) tarafından yapılan araştırmada retmenlerin psikolojik sağlamlıkları ile prososyal motivasyonları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada ilişkiisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evreni 2020-2021 eğitim-ğretim yılında Siirt ilinde görev yapan 5081 retmenden oluşmaktadır. Araştırmanın rneklemi ise basit seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilen 564 retmenden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan retmenlerin psikolojik sağlamlıkları ve prososyal motivasyonlarına ilişkin algılarında bazı değişkenlerin anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda; retmen algılarına göre prososyal motivasyon ile psikolojik

sağlamlıkta düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin prososyal motivasyonu yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Oktaş (2021), “Mesleki Doyumun Yordayıcıları Olarak Psikolojik Sağlık, Özyeterlik ve İkincil Travmatik Stres” isimli çalışmasında psikolojik danışmanların psikolojik sağlık, özyeterlik ve ikincil travmatik stres düzeyleri ile mesleki doyumları arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de MEB’e bağlı okullarda görev yapan 508 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Psikolojik danışmanların psikolojik sağlıkları, öz yeterlilikleri ve ikincil travmatik stres düzeylerinin, mesleki doyumun toplam varyansının %18’ini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Psikolojik danışmanların mesleki doyum düzeylerinin cinsiyet, yaş, mezuniyet durumu ve meslekteki çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılrken; psikolojik sağlıklarının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve meslekteki çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı fark gösterdiği bulunmuştur. Psikolojik danışmanların öz yeterliliklerinin yaş değişkenine göre anlamlı fark gösterdiği bulunurken; cinsiyet, öğrenim durumu ve meslekte çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Psikolojik Danışmanların ikincil travmatik stres düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark gösterdiği sonucuna ulaşılrken; yaş, öğrenim durumu ve meslekte çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur.

Kaçar (2022), “Öğretmenlerin Psikolojik Sağlıkları, Yaşam Becerileri ve Öz Kontrolleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmasında öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerini, yaşam becerilerini ve öz kontrollerini farklı değişkenler aracılığıyla araştırmıştır. Çalışmaya Şanlıurfa İli Akçakale İlçesinde görev yapan 428 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri cinsiyet ve medeni duruma göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılrken görev yapılan okul kademesi ve algılanan anne baba tutumunda anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. . Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri ile yaşam becerileri ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Baysal (2022), tarafından yapılan araştırmada pandemi sürecinde öğretmenlerin yalnızlık, psikolojik sağlık ve duygusal özyeterlik düzeyleri incelenmiştir. Araştırmaya Hatay ili Belen ve İskenderun ilçelerinde görev yapan 399 öğretmen katılmıştır. Yalnızlık ile psikolojik sağlık ve duygusal özyeterlik arasında negatif yönde, psikolojik sağlık ile duygusal özyeterlik arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.3.2.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Literatür incelendiğinde yurt dışında öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerine ilişkin araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bölümde psikolojik sağlık ile ilgili yurt dışında yapılan araştırmalar sıralanmıştır.

Wilson (1985) çalışmasında, erken çocukluk dönemindeki zihinsel gelişim, psikolojik sağlık ve riskli durumları incelemiştir. Araştırmaya erken çocukluk döneminde olan 450 ikiz çocuk dahil edilmiş ve kilosu 1750 gr altına düşen çocuklar riskli grupta değerlendirilmiştir. Düşük kiloya sahip çocukların erken çocukluk döneminde düşük bir zeka düzeyi sergilediği, sosyoekonomik düzey ile olumlu gelişim gösterme arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyoekonomik durumu iyi olan bireylerde iyileşme görülürken diğer bireylerde depresyona rastlanmıştır.

Luthar (1991) çalışmasında stres verici yaşam olaylarına maruz kalıp sosyal yeterlik gösteren lise öğrencilerini incelemiştir. İçsel kontrol mekanizmasına sahip bireylerin stres yaratan durumlarla dışsal kontrol mekanizmasına sahip bireylerden daha iyi başa çıktığı sonucuna varılmıştır.

Dumont ve Provost (1998) ergenlerle yaptıkları çalışmada psikolojik sağlık benlik saygısı ve baş etme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Psikolojik sağlık düzeyleri yüksek ergenlerin diğer ergenlere göre benlik saygısının yüksek olduğu ve baş etme stratejilerine sahip olduğu bulunmuştur.

Dwyer (2000) tarafından yapılan araştırmada üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin psikolojik sağlıkları ile üniversiteye uyum düzeyi arasındaki ilişki incelenmiştir. Psikolojik sağlık düzeyi yüksek olan öğrencilerin üniversiteye uyumu yüksek düzeyde bulunmuştur. Psikolojik sağlık ve üniversiteye uyumu yüksek olan öğrencilerin okul yaşantıları ile ilgili olumlu tutumlarının olduğu rapor edilmiştir.

Gunby (2002) tarafından yapılan çalışmada yaşamı olumsuz etkileyen stres kaynaklarının etkileri, koruyucu faktörler ve risk faktörleri incelenmiştir. Özyeterlik, sosyal etkileşim, iç denetim mekanizması koruyucu faktörler olarak ele alınmıştır. Olumsuz yaşantı sayısının akademik, sosyal ve genel yeterliği anlamlı ve yüksek düzeyde yordarken, duygusal yeterliği anlamlı ve düşük düzeyde yordadığı sonucu bulunmuştur. Yeni olumsuz yaşantıların geçmişte yaşanan olumsuz durumlara göre psikolojik sağlamlığı olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur.

Sun ve Stewart (2007) yaş ve cinsiyetin psikolojik sağlamlığın koruyucu faktörlerin üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmaya Avustralya'da öğrenim gören 2492 ilköğrencisi katılmıştır. İlkokul çağındaki kız öğrencilerin empati, iletişim becerileri ve geleceğe yönelik hedef koyma konusunda erkek öğrencilere göre daha yüksek puan aldığı bulunmuştur.

Steinhardt ve Dolbier (2008) tarafından baş etme stratejileri ve koruyucu faktörleri arttırmak amacıyla psikolojik sağlamlığı artırma psikoeğitim programı uygulanmıştır. 30 kişilik deney grubu ve 27 kişilik kontrol grubu oluşturulmuştur. Hem deney hem de kontrol grubuna eğitim öncesi ve sonrası testler uygulanmıştır. Deney sonunda deney grubunun daha yüksek psikolojik sağlamlık puanlarına, daha etkili başa çıkma stratejilerine ve daha yüksek koruyucu faktörler puanına sahip olduğu görülmüştür.

Chung (2008) tarafında yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yaşam doyumu alt boyutlarından güzellik algısı ve mükemmeliyetçilik, şükür halinde bulunma ve alçakgönüllü olmak ile psikolojik sağlamlık arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişki bulunurken; sevgi boyutu ile psikolojik sağlamlık arasında düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Yaşam doyumu yüksek bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Liu, Wang ve Li (2012) tarafından yapılan çalışmada psikolojik sağlamlık, nevrotik bozukluk durumlarının yaşam doyumu üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya 282 kişi katılmıştır. Olumsuz duygu durumlarının psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi yordamadığı bulunmuştur.

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara bakıldığında özyeterlik ve psikolojik sağlamlık ile ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Özyeterlik ile ilgili farklı meslek gruplarıyla çalışılmıştır fakat bu araştırmanın öğretmen özyeterliğini incelemesi sebebiyle yalnızca öğretmen özyeterliğini araştıran çalışmalar alanyazın bölümüne eklenmiştir. Özyeterlik ile ilgili yapılan araştırmalara incelendiğinde özyeterliğin mesleki gelişim, problem çözme becerileri, iş doyumu, öğretim stratejileri ve sınıf yönetimi ile pozitif bir ilişki içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Özyeterliğin sosyodemografik değişkenler açısından incelendiği araştırmalara bakıldığında zaman ise birbirini destekleyen araştırmaların olduğu gibi birbirinden farklı sonuçların çıktığı araştırmaların da olduğu görülmektedir. Psikolojik sağlamlık ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde psikolojik sağlamlığın benlik saygısı, iyi oluş, öz yeterlilik, yaşam doyumu, etkili iletişim, problem odaklı başa çıkma stratejileri gibi birçok olumlu kişilik

zellikleri ile pozitif bir ilişki içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Psikolojik sağlamliğın sosyodemografik değişkenlere göre incelendiği araştırmalara bakıldığında birbirini destekleyen araştırmalar olduğu gibi farklı sonuçların çıktığı araştırmaların da olduğu görülmektedir. ÖĞretmen zyeterliği ve psikolojik sağlamlık ile ilgili çalışmalar incelendiğinde yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumunun çalıŐılmadıĐı görülmüş ve araştırmanın literatüre bu bağlamda ışık tutacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcılara ilişkin özellikler, veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler rapor edilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlamlık üzerindeki etkisinin incelendiği bu araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel araştırma modelindedir. Bu araştırma modeli iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri belirlemek ve neden sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek amacıyla yapılır. Araştırma modelinde bağımlı ve bağımsız değişken olmak üzere iki temel değişken vardır. Bazı ilişki türü ya da türlerinin ne dereceye kadar var olduğunu bulmaya çalışır. Bu yaklaşım istenen verinin toplanması için gerekli olan araçların uygulanması dışında, araştırmacının herhangi bir şekilde yönlendirme ya da müdahale yapmamasını gerektirir. Genel anlamda kişi, doğal olarak ortaya çıkan olgular arasında var olabilecek ilişkileri bulmak ve tanımlamak için, hiçbir şekilde bu olguları değiştirmeye çalışmadan araştırmayı yürütür (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2014). Öğretmenlerin özyeterlik inançları araştırma modelinin bağımsız değişkenini oluşturmuştur. Psikolojik sağlamlık düzeyi araştırma modelinin bağımlı değişkenini oluşturmuştur. Bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin ve özyeterlik inançlarının cinsiyet, yetiştirilirken algıladıkları ebeveyn tutumları, görev yaptıkları kurum türü, kıdem yılı ve görev yaptıkları öğretim kademesi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenecektir. Aynı zamanda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerindeki etkisi incelenecektir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini Konya ilinin merkez ilçelerinde 2022-2023 eğitim-öğretim yılında özel ve devlet okullarında farklı kademelerde görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Merkez ilçelerde bulunan okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve lise kademesinde görev yapan gönüllü öğretmenlerden araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Yapılan bu araştırmada kolay ulaşılabilirliğinden dolayı Karatay, Meram ve Selçuklu ilçeleri seçilmiştir. Yapılan araştırmaya 189 öğretmen katılmıştır.

Tablo 3.1’de öğretmenlerin bazı demografik bilgileri sunulmuştur.

Tablo 3.1 Öğretmenlere ait bazı demografik bilgiler

Değişken	Katılımcı Özellikleri	F	%
Cinsiyet	Kadın	108	57.1
	Erkek	81	42.9
Kurum Türü	Devlet	123	65,1
	Özel	66	34,9
Kıdem Yılı	0-5	46	24.3
	6-10	30	15.9
	11-20	38	20.1
	21 ve üzeri	75	39.7
Öğretim Kademesi	Okul Öncesi	16	8.5
	İlkokul	45	23.9
	Ortaokul	50	26.4
	Lise	78	41.2
Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumu	Demokratik	77	40.8
	İlgisiz-Umursamaz	27	14.2
	Baskıcı-Otoriter	59	31.2
	Mükemmeliyetçi	26	13.8
Toplam		189	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 108'i (%57.1) kadın, 81'i (%42,9) ise erkektir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 123'ü (%65.1) devlet okullarında, 66'sı (%34.9) özel okullarda görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 46'sı (%24.3) 0-5 yıl, 30'u (%15.9) 6-10 yıl, 38'i (%20.1) 11-20 yıl, 75'i (%39.7) 21 yıldan fazla görev yapmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin 16'sı (%8.5) okul öncesinde, 45'i (%23.9) ilkokulda, 50'si (%26.4) ortaokulda, 78'i (%41.2) lisede çalışmaktadır. Tabloya bakıldığı zaman cinsiyet ve kıdem yılında katılımcıların neredeyse homojen dağıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yetiştirilirken algıladıkları ebeveyn tutumlarına karşı vermiş oldukları cevaplar incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda ebeveyn tutumlarını öğretmenlerin 77'si (%40.8) demokratik, 27'si (%14.2) ilgisiz-umursamaz, 59'u (%31.2) baskıcı-otoriter, 26'sı (%13.8) mükemmeliyetçi olarak değerlendirmiştir. Tablodaki

bilgilerden yola çıkarak araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümü yetiştirilirken algıladıkları ebeveyn tutumlarını demokratik olarak değerlendirirken geriye kalanların çoğunluğunun baskıcı-otoriter olarak değerlendirdiği görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak “Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği (KPSÖ)”, “Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği (ÖÖİÖ)”, veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin, demografik özelliklerini belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” da veri toplama araçları arasındadır. Aşağıda kullanılan bu ölçeklere ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından bu araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan “Kişisel Bilgi Formunda” katılımcıların cinsiyetlerini, görev yaptıkları kurum türünü, kıdem yıllarını, görev yaptıkları öğretim kademesini ve yetiştirilirken algıladıkları ebeveyn tutumlarını belirlemeye ilişkin sorular yer almıştır. Forma ilişkin maddeler EK-1’de sunulmuştur.

3.3.2. Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği (ÖÖİÖ)

Öğretmenlik Özyeterlik İnancı Ölçeği Çolak, Yorulmaz ve Altinkurt tarafından 2017 yılında geliştirilmiştir. Özyeterlik ile ilgili literatür taranmış ve maddeler oluşturulmuştur. Ölçek için araştırma grubunu 2016-2017 yılında Muğla ilinde görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliği Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile ölçülmüştür. AFA için 191 DFA için 285 öğretmenden kullanılabilir veri toplanmıştır. 27 maddelik ölçek; ‘Akademik Özyeterlik’, ‘Sosyal Özyeterlik’, ‘Entelektüel Özyeterlik’ ve ‘Mesleki Özyeterlik’ olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarında olan ‘Akademik Özyeterlik’ faktöründe beş, ‘Mesleki Özyeterlik’ faktöründe yedi, ‘Sosyal Özyeterlik’ faktöründe sekiz, ‘Entelektüel Özyeterlik’ faktöründe yedi madde bulunmaktadır. Ölçek 5’li Likert şeklinde derecelendirme ile puanlanmakta olup ölçekteki maddeler ; ‘ kesinlikle katılmıyorum (1) ‘, ‘katılıyorum (2) ‘, ‘kararsızım (3) ‘, ‘katılıyorum (4) ‘ ve ‘ kesinlikle katılmıyorum (5) ‘ şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekte ters puanlı maddeler bulunmamaktadır. Ölçekteki 1, 2, 3, 4, 5. maddeler akademik özyeterlik alt boyutunu; 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. maddeler mesleki özyeterlik alt boyutunu; 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. maddeler sosyal özyeterlik alt boyutunu; 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27. maddeler ise entelektüel alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçeğin tamamından ya da alt boyutlarından yüksek puan alınması öğretmenlerin özyeterlik inançlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca

ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı incelenmiştir. Bu katsayı Akademik Özyeterlik faktörü için .75 , Mesleki Özyeterlik faktörü için .86, Sosyal Özyeterlik faktörü için .88 , Entelektüel Özyeterlik için .87 ve ölçeğin tümü için .95 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan iç tutarlık katsayıları, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir (Çolak, Yorulmaz ve Altinkurt, 2017). Bu araştırmada ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeğinin tekrar Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve .94 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğe ilişkin maddeler EK-2'de sunulmuştur.

3.3.3. Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği (KPSÖ)

Araştırmada kullanılan Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği'nin (KPSÖ) İngilizce formu Smith vd. (2008) tarafından bireylerin psikolojik sağlık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Geliştirilen bu ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik, güvenilirlik çalışmaları Doğan (2015) tarafından 295 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Ölçek 5'li likert tipi 6 maddelik bir ölçektir. Ölçekte seçenekler "Hiç uygun değil (1)", "Uygun Değil (2)", "Biraz Uygun (3)", "Uygun (4)" ve "Tamamen Uygun (5)" şeklinde kademelendirilmiştir. Ölçekte 2,4 ve 6. maddeler ters madde olup puan hesaplamasından tersten kodlanmaktadır. Ölçekte alınan yüksek puan psikolojik sağlamlığın yüksekliğini ifade etmektedir. Ölçek için iç tutarlık, test tekrar test güvenilirliği, doğrulayıcı faktör analizi ve ölçüt bağıntılı geçerlik yöntemleri uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği test tekrar test ve iç tutarlık yöntemleri uygulanarak bulunmuştur. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin toplam varyansı %54 çıkmış ve bu durumda ölçeğin tek faktörle bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirlik katsayısı .62 ile .69 arasında hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonunu iç tutarlık katsayısı .83 bulunurken iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .80 ile .91 arasında bulunmuştur. Bu araştırmada ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinin tekrar Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve .88 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğe ilişkin maddeler EK-3'te sunulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Verileri toplamak amacıyla, Konya ilinde yer alan Karatay, Meram, Selçuklu ilçelerindeki özel ve devlet okullarında görev yapan okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve lise kademelerindeki öğretmenler basit tesadüfi küme örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce üniversitenin etik kurulundan etik kurulu kararı ve Milli Eğitim Bakanlığında araştırma ve uygulama izni alınmıştır. Ölçeklerin uygulanma aşamasına

geçilmeden önce ölçekler hakkında gerekli bilgiler verilmiş ve araştırmaya katılan tüm öğretmenlere çalışmanın amacı ve ölçeklerin nasıl uygulanacağı hakkında gerekli bilgiler verilmiştir. Bilgilendirme sonrasında çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğretmenlerden veriler toplanmıştır. Araştırmaya gönüllü olan öğretmenlere Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği, Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği, Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır

3.5. Verilerin Analizi

Bütün değişkenler için betimsel istatistikler hesaplanıp araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmaya 189 öğretmen katılmıştır. Araştırmada toplanılan veriler SPSS 23.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada katılımcılara ölçme araçları uygulanarak veriler toplandıktan sonra bu veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve analizler için uygun hale getirilmiştir. Bu araştırmanın bağımsız değişkeni öğretmenlerin özyeterlik inançları olup bağımlı değişkeni ise psikolojik sağlıklarıdır.

Öğretmenlerden elde edilen verilerin normallik sayıltısı ve merkezi dağılımları incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda Histogram ve Q-Q Plot grafikleri incelendiği zaman normal bir dağılım oluşturdukları görülmüştür. Ayrıca elde edilen verilerin çarpıklık-basıklık katsayılarına bakıldığı zaman $\pm 1,5$ değer aralığında olduğu görülmüş ve veriler normal dağıldığı için parametrik testler kullanılmıştır. Öğretmenlerin Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puanların kişisel bilgi formunda bulunan sosyodemografik değişkenlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla iki değişkene sahip cinsiyet ve görev yapılan okul türü T testi, iki değişkenden fazla olan kıdem yılı, görev yapılan okul kademesi ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumu için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlığı anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için ise Basit Doğrusal Regresyon Analizi tekniği kullanılmıştır.

Tablo 3.2’de öğretmenlerin ölçeklere verdikleri cevapların çarpıklık-basıklık değerleri ve merkezi dağılımları incelenmiştir.

Tablo 3.2 Öğretmenlerin ölçeklere verdikleri cevapların merkezi dağılımları

Ölçek	N	\bar{x}	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği	189	3.359	.755	.125	-.379
Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeği	189	4.067	.471	.055	-.132

Tablo 3.2 incelendiğinde ölçeklerin çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiği için yapılan analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamli düzeyde değişip değişmediğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.1.1’de öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1.1 Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	T	P
Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeği	Kadın	108	4.014	.492	-1.798	.074*
	Erkek	81	4.138	.433		

*p>.05

Öğretmenlerin Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Örneklem İçin T Testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (p>.05).

4.1.2. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.1.2’de öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan kurum türüne göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1.2 Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Kurum Türüne Göre T Testi Sonuçları

Ölçek	Okul Türü	N	\bar{x}	Ss	T	P
Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeği	Devlet	123	4.11	.457	1.734	.085*
	Özel	66	3.987	.489		

*p>.05

Öğretmenlerin Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının görev yapılan kurum türüne göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Örneklem İçin T Testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan kurum türüne göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (p>.05).

4.1.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Kıdem Yılına Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.1.3’te öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem yılına göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1.3 Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Kıdem Yılına Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Ölçek	Kıdem Yılı	N	\bar{x}	Ss	F	p	Farklılık
Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeği	0-5	46	3.921	.512	2.373	.072*	Yok
	6-10	30	4.038	.523			
	11-20	38	4.118	.377			
	21 ve üzeri	75	4.143	.452			

*p>.05

Öğretmenlerin öğretmen özyeterlik inançları ölçeği puanlarının kıdem yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançları puanları büyükten küçüğe 21 ve üzeri yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =4.143), 11-20 yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =4.118), 6-10 yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =4.038) ve 0-5 yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.921) olarak sıralanmıştır. Analizler incelendiğinde ortaya çıkan farkın anlamlı olmadığı görülmüştür (p>.05).

4.1.4. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.1.4'te öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan öğretim kademesine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1.4 Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Tek Yönlü ANOVA ve Post-Hoc Sonuçları

Ölçek	Kıdem Yılı	N	\bar{x}	Ss	F	P	Farklılık
Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeği	A: Okul Öncesi	16	3.784	.474	3.289	.022*	A-D
	B: İlkokul	45	4.047	.485			
	C: Ortaokul	50	4.025	.512			
	D: Lise	78	4.164	.411			

*p<.05

Tablo 4.1.4 incelendiğinde öğretmenlerin özyeterlik inançları görev yapılan okul kademesi değişkenine göre anlamlı fark göstermektedir ($p<.05$). Gruplar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla Post-Hoc testlerinden Tukey analizi uygulanmıştır.

Okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları ile lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmektedir. Lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamaları ($\bar{x}=4.164$) , okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamalarından ($\bar{x}=3.784$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

4.1.5. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklaşım Farklaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.1.5'te öğretmenlerin özyeterlik inançlarının yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1.5 Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Tek Yönlü ANOVA ve Post-Hoc Sonuçları

Ölçek	Kıdem Yılı	N	\bar{x}	Ss	F	P	Farklılık
Öğretmen Özyeterlik İnançları Ölçeği	A: Demokratik	77	4.106	.442	2.834	.04*	C-D
	B: İlgisiz-Umursamaz	27	3.983	.503			
	C: Baskıcı-Otoriter	59	3.970	.470			
	D: Mükemmeliyetçi	26	4.260	.472			

* $p<.05$

Tablo 4.1.5 incelendiğinde öğretmenlerin özyeterlik inançları yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumu değişkenine göre anlamlı fark göstermektedir ($p<.05$). Gruplar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla Post-Hoc testlerinden Tukey analizi uygulanmıştır. Ebeveyn tutumlarını baskıcı-otoriter algılayan öğretmenlerin özyeterlik inançları ile ebeveyn tutumlarını mükemmeliyetçi algılayan öğretmenlerin özyeterlik inançları arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmektedir. Ebeveyn tutumunu mükemmeliyetçi algılayan öğretmenlerin

özyeterlik inançları puan ortalamaları ($\bar{x}=4.260$), ebeveyn tutumlarını baskıncı-otoriter algılayan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamalarından ($\bar{x}=3.970$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

4.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde değişip değişmediğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.2.1’de öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.2.1 Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	T	P
Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği	Kadın	108	3.254	.733	-2.234	.027*
	Erkek	81	3.50	.765		

*p<.05

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Örneklem İçin T Testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık puanlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=-2.234$, $p<.05$). Farklılaşma incelendiği zaman erkek öğretmenlerin ($\bar{x}=3.50$) psikolojik sağlık puanlarının kadın öğretmenlere ($\bar{x}=3.254$) göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

4.2.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.2.2’de öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan kurum türüne göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.2.2 Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Kurum Türüne Göre T Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	T	P
Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği	Devlet	123	3.376	.737	.419	.676*
	Özel	66	3.328	.792		

*p>.05

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının görev yapılan kurum türüne göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Örneklem İçin T Testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan kurum türüne göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür (p>.05).

4.2.3. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.2.3’te öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin kıdem yılına göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.2.3 Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Ölçek	Kıdem Yılı	N	\bar{x}	Ss	F	P	Farklılık
Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği	0-5	46	3.279	.750	2.250	.084*	Yok
	6-10	30	3.111	.851			
	11-20	38	3.364	.677			
	21 ve üzeri	75	3.506	.735			

*p>.05

Öğretmenlerin kısa psikolojik sağlık ölçeği puanlarının kıdem yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık puanları büyükten küçüğe 21 ve üzeri yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.506), 11-20 yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.364), 0-5 yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.921) ve 6-10 yıldır görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.111) olarak sıralanmıştır. Analizler incelendiğinde ortaya çıkan farkın anlamlı olmadığı görülmüştür (p>.05).

4.2.4. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.2.4'te öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan öğretim kademesine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.2.4 Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Ölçek	Kıdem Yılı	N	\bar{x}	Ss	F	P	Farklılık
Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği	A: Okul Öncesi	16	3.135	.675	.699	.554*	Yok
	B: İlkokul	45	3.451	.648			
	C: Ortaokul	50	3.343	.689			
	D: Lise	78	3.363	.863			

*p>.05

Öğretmenlerin kısa psikolojik sağlamlık ölçeği puanlarının görev yapılan okul kademesine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlamlık puanları büyükten küçüğe ilkökulda görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.451), lisede görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.363), ortaokulda görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.343) ve okul öncesinde görev yapan öğretmenler (\bar{x} =3.135) olarak sıralanmıştır. Analizler incelendiğinde ortaya çıkan farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>.05$).

4.2.5. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşıp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.2.5'te öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.2.5 Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Tek Yönlü ANOVA ve Post-Hoc Sonuçları

Ölçek	Kıdem Yılı	N	\bar{x}	Ss	F	P	Farklılık
Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği	A: Demokratik	77	3.480	.751	1.140	.334*	Yok
	B: İlgisiz-Umursamaz	27	3.290	.761			
	C: Baskıcı-Otoriter	59	3.257	.726			
	D: Mükemmeliyetçi	26	3.307	.816			

* $p>.05$

Öğretmenlerin kısa psikolojik sağlamlık ölçeği puanlarının yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlamlık puanları büyükten küçüğe ebeveyn tutumunu demokratik algılayan öğretmenler (\bar{x} =3.480), ebeveyn tutumunu mükemmeliyetçi algılayan öğretmenler (\bar{x} =3.307), ebeveyn tutumunu ilgisiz-umursamaz algılayan öğretmenler (\bar{x} =3.290) ve ebeveyn tutumunu

baskıcı-otoriter algılayan öğretmenler ($\bar{x}=3.257$) olarak sıralanmıştır. Analizler incelendiğinde ortaya çıkan farkın anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>.05$).

4.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlık Düzeylerini Yordamadaki Rolüne İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çarpıklık basıklık katsayıları $\pm 1,5$ arasında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ve parametrik testler uygulanmıştır. Tablo 4.3'te öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerindeki yordama gücünü belirlemek amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.3 Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlık Düzeylerini Yordamadaki Rolüne İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan Değişken	Yordayıcı Değişken	B	Standart Hata	B	T	P
Psikolojik Sağlık	Sabit	.548	.433	.431	1.266	.207
	Eğitim Durumları Özyeterlik İnançları	.691	.106		6.540	.000

$R=.431$, $R^2=.186$, $F_{(1-187)}=42.766$, $p=.000$

Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda oluşturulan regresyon modelinin anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{(1-187)}=42.766$, $p<.005$). Öğretmenlerin özyeterlik inançları psikolojik sağlamlığa ilişkin varyansın %18.6'sını açıklamaktadır ($R^2=.186$). Öğretmenlerin özyeterlik inançları arttıkça psikolojik sağlık düzeylerinin de artacağı da söylenebilir.

Regresyon analizi sonucuna göre öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerini yordayan regresyon denklemi şu şekildedir:

Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeyleri = (0.691 x Öğretmenlerin Özyeterlik İnançları Puanı) + 0.548.

Öğretmenlerin özyeterlik inançları puanında bir birimlik artışın öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinde 0.691 birimlik bir artışa neden olacağı belirlenmiştir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde yapılan analizler neticesinde elde edilen sonuçlara ilişkin tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlık düzeyleri üzerindeki etkisine dair yapılan analizlerin sonuçları alanyazındaki bilgiler ışığında tartışılmıştır.

5.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Bu bölümde öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamli düzeyde değişip değişmediğine ilişkin bulgular alanyazındaki bilgiler ışığında tartışılmıştır.

5.1.1. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Araştırmanın bulguları, Çapa ve Çil, 2000; Altunçekiç, 2005; Akbulut 2006; Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Akkuzu ve Akçay, 2012; Uysal ve Kösemen, 2013 tarafından yapılan çalışmaların bulgularıyla paralellik göstermektedir. Terzi (2005) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin özyeterlik algılarının cinsiyete göre anlamli bir düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Güven (2005) ve Yılmaz ve Bökeoğlu (2008)'in yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. İlgör (2019), İngilizce öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşmadığını bulmuştur. Bu durumda yapılan araştırmalar bu çalışmayı destekler niteliktedir. Öğretmenlerin özyeterlik

inançlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir düzeyde farklılaşmamasının nedeni erkeklerle kadınlar arasındaki farklılıkların gittikçe kapanıyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca öğretim programlarındaki hedeflerin cinsiyete göre farklılaşmaması da bireylerin özyeterlik inançlarının benzer olmasında etkili olabilir.

5.1.2. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan kurum türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan kurum türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyecek ya da tam tersini belirtecek bir araştırma bulunamamıştır. Öğretmenlerin özyeterliklerinin özel okulda veya devlet okulunda görev yapma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmamasının, günümüzde öğretmenlerin kendini geliştirmesine ve yeterliklerini arttırmasına yönelik çok fazla alternatifin olması ve bu alternatiflere herkesin ulaşabilmesinin neden olduğu söylenebilir.

5.1.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Kıdem Yılına Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman bu çalışmayı destekleyen araştırmalar bulunmaktadır. Çimen, 2007; Türk, 2008; Korkut, 2009; Seçer, 2011; Barut, 2015; Tuğtekin vd., 2018 tarafından yapılan araştırmalarda özyeterliğin kıdem yılı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Ekici (2006), meslek lisesi öğretmenlerinin özyeterlik inançları ile ilgili yaptığı araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Özerkan (2007) yaptığı araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını bulmuştur. Yılmaz ve Bökeoğlu (2008), ilköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançlarını inceledikleri araştırmada yeterlik inançlarının mesleki kıdeme göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını bulmuştur. Ayrıca Demirhan (2019) tarafından yapılan araştırmada

sınıf öğretmenlerinin özyeterlik inancının kıdem yılı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirtilmiştir. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem yılı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı araştırmalar da vardır. Gençtürk ve Memiş (2010) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin özyeterlik algılarının kıdem değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca Zararsız (2012)'nin yapmış olduğu çalışmada ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenlerin özyeterlik algılarında kıdem yılı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık olduğu bulunmuştur. Aynı şekilde İlgör (2019) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının öğretim deneyimine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin öğretim deneyimi arttıkça özyeterlik inançlarının da olumlu anlamda geliştiği belirtilmiştir.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının kıdem yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamasının nedeni araştırma yapılan bölgeden kaynaklı olabilir. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin kendini geliştirmeye yönelik tutumlarının yüksek olması nedeniyle öğretmenlerin özyeterliğinde kıdem yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

5.1.4. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan öğretim kademesine göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının görev yapılan öğretim kademesine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığı zaman lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamalarının okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlere göre yüksek olduğu görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyen benzer araştırmalar bulunmaktadır. Melik (2014) tarafından yapılan araştırmada ilkokul öğretmenlerinin özyeterlik algı düzeylerinin ortaokul ve lise kademesinde çalışan öğretmenlerin özyeterlik algı düzeyinden yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca Kara (2020) tarafından yapılan araştırmada ortaokul ve lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik düzeyleri okul öncesi ve ilkokul kademesinde görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Bunun yanı sıra Yıldırım (2019) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin özyeterlik düzeylerinin çalışılan kademeye göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Lisede okuyan ergenlerin

gelişime ve değişime hızlı ayak uydurmasından kaynaklı lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin kendilerini daha fazla geliştirmesi önem arz etmektedir. Lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterliklerinin okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmasının nedeni ergen bireylerle çalışmaktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

5.1.5. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin özyeterlik inançlarının yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin özyeterlik inançlarının yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığında zaman ebeveyn tutumlarını mükemmeliyetçi olarak algılayan öğretmenlerin eğitim durumları özyeterlik inançları puan ortalamalarının ebeveyn tutumlarını baskıcı-otoriter olarak algılayan öğretmenlere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyen bir araştırmaya rastlanamamaktadır. Ebeveyn tutumunu mükemmeliyetçi olarak algılayan bireyler ebeveynlerini mutlu etmek adına çeşitli görev ve sorumluluklar alırlar. Edindikleri bu görevi en iyi şekilde yapmak için sürekli kendilerini geliştirmeye adanlar. Öğretmenlerin özyeterlik inançları arasındaki fark bu bağlamda değerlendirilebilir.

5.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlere Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Bu bölümde öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin cinsiyete, görev yapılan kurum türüne, kıdem yılına, görev yapılan öğretim kademesine ve yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde değişip değişmediğine ilişkin bulgular alanyazındaki bilgiler ışığında tartışılmıştır.

5.2.1. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığı zaman erkek öğretmenlerin psikolojik sağlık puan ortalamalarının kadın öğretmenlere göre anlamli düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Erdoğan, 2015; Sezgin, 2016; Atarbay, 2017; Hoşoğlu vd., 2018; Doğan, 2020; Kara, 2020 tarafından yapılan araştırmaların bulguları ile bu araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Hoşoğlu vd. (2018) ve Kara (2020) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerindeki farklılık erkek öğretmenlerin lehinedir. Bunun yanı sıra literatürde kadınların psikolojik sağlık düzeylerinin erkeklerin psikolojik sağlık düzeylerinden yüksek olduğu; psikolojik sağlık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre değişmediği araştırmalar da vardır. Bozgeyikli ve Şat, 2014; Oktan, 2014; Gündaş ve Koçak, 2015; Dünder, 2016; Aktaş, 2016 tarafından yapılan araştırmalarda kadınların psikolojik sağlık düzeylerinin erkeklerin psikolojik sağlık düzeylerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Terzi, 2008; Özer, 2013; Gönen (2020) tarafından yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkeninin psikolojik sağlık düzeyin etkilemediği bulunmuştur. Erkeklerin lehine ortaya çıkan bu durum kültürel faktörlerle açıklanabilir. Erkeklerin toplumdaki cinsiyet rolü; pes etmemek, yılmamak, evi geçindirmek gibi sorumluluklarla özdeşleştirilmektedir. Bu durumun da erkeklerin psikolojik sağlık düzeylerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

5.2.2. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Kurum Türüne Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan okul türüne göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan okul türüne göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman Doğan (2020) tarafından yapılan araştırmanın bulguları bu araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Resmi ve özel okullarda görev yapan öğretmenleri psikolojik sağlık düzeyi benzer seviyededir. Araştırma sonucunda elde edilen

bulguya öğretmenlerin mesleki görev ve sorumluluklarının resmi ve özel okullar için benzer olmasının neden olduğu söylenebilir.

5.2.3. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin kıdem yılına göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin kıdem yılına göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

İlgili literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Yalçın, 2013; Uçar, 2014; Kılınç, 2014; Karakuş, 2017; Karakaya, 2019; Öztürk, 2019; Yılmaz, 2019 tarafından yapılan araştırmalarda psikolojik sağlamlığın kıdem yılı değişkenine göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Kara (2020) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyinin hizmet süresi değişkenine göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Gönen (2020), özel okullarda çalışan öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyini incelediği çalışmasında öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyinin meslekte hizmet süresi değişkenine göre anlamli düzeyde farklılaşmadığını bulmuştur. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin kıdem yılı değişkenine göre anlamli düzeyde farklılaştığı araştırmalar da vardır. Karataş, 2016; Er, 2018; Çetinyol, 2019 tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlerin mesleki kıdemi arttıkça psikolojik sağlamlık düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Karabulut ve Balcı (2017) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin psikolojik sağlamlık düzeyinin hizmet süresi değişkenine göre anlamli düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Dervişoğulları (2020)'nin yapmış olduğu araştırmada Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının psikolojik sağlamlık düzeyinin görev süresi değişkenine göre anlamli düzeyde farklılaştığı belirtilmiştir. Ayrıca Oktaş (2021) tarafından yapılan araştırmada psikolojik danışmanların psikolojik sağlamlık düzeylerinin meslekte çalışma süresi değişkenine göre anlamli düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin kıdem yılına göre anlamli bir şekilde farklılaşmamasının öğretmenlerin mesleki tükenmişlik yaşama ihtimalinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

5.2.4. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Görev Yapılan Öğretim Kademesine Göre Anlamli Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan öğretim kademesine göre anlamli düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan öğretim kademesine göre anlamli düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Literatür incelendiği zaman bu araştırmayı destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Karabulut ve Balcı (2017) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin psikolojik sağlık düzeyinin görev yapılan öğretim kademesine göre anlamli bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Çetin (2019) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan öğretim kademesine göre anlamli şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Diğer bir çalışma ise Gönen (2020) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre özel okullarda çalışan öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinde anlamli bir fark görülmemiştir. Doğan (2020)'nin okul psikolojik danışmanları ile yaptığı çalışmada da bu araştırmaya benzer sonuçlar çıkmıştır. Ayrıca Kaçar (2022) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin öğretim kademesi değişkenine göre anlamli bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmanın aksine Kara (2020) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinde görev yapılan öğretim kademesine göre anlamli bir şekilde farklılaşmalar görülmektedir. İlkokul, ortaokul ve lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlere göre yüksek çıktığı bulunmuştur.

Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin görev yapılan öğretim kademesine göre anlamli bir şekilde farklılaşmamasının her öğretim kademesinde farklı zorlukların olması ve bu durumların öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerini benzer şekilde etkilediği düşünülmektedir.

5.2.5. Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Yetiştirilirken Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Anlamlı Düzeyde Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Yapılan bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Literatür incelendiğinde bu araştırmayı destekleyen birçok araştırma bulunmaktadır. Arslan, 2018; Dilmaç ve Pınar, 2020 tarafından yapılan araştırmalarda katılımcıların psikolojik sağlık düzeylerinin algılanan anne-baba tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Hoşoğlu vd. (2020) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının psikolojik sağlık düzeylerinde algılanan anne-baba tutumuna göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Benzer bir çalışma Kaçar (2022) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmada öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinde algılanan anne-baba tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık görülmemiştir. Bunun yanı sıra literatürde bulunan bu sonuçların tam tersi bulgularını içeren araştırmalara da rastlanmaktadır. Gündüz-Algünerhan (2017) tarafından yapılan araştırmada 12-14 yaş bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinin algılanan anne-baba tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Anne-baba tutumunu demokratik algılayan bireylerin psikolojik sağlık düzeyleri anne-baba tutumunu otoriter algılayan bireylere göre yüksek bulunmuştur. Yıldırım (2019)'un yapmış olduğu çalışmada ortaokul öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeylerinin algılanan anne-baba tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Anne-baba tutumunu demokratik algılayan bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinin diğerlerine göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Her bireyi psikolojik sağlamlığının gelişebilmesi için ebeveyn desteğine ihtiyaç duyar. Kaliteli bir ebeveynlik tutumu bireylerin psikolojik sağlamlıklarında koruyucu bir faktördür. Ebeveyn desteği almayan çocukların psikolojik sağlamlıklarının düşük olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra yapılan bir araştırmada birçok çocuğun yüksek risk statüsüne sahipken ilerleyen yaşamlarında olumlu bir şekilde hayata uyum sağlayabildikleri ve iyi bir ruh sağlığına sahip oldukları görülmüştür (Luthar, 2006). Bu bilgiler ışığında çocukluğunda olumsuz ebeveyn tutumuna sahip bireylerin yetişkinlik dönemlerinde bireysel ve çevresel

koruyucu faktörlerin etkisiyle yüksek psikolojik sağlamlık puanlarına sahip oldukları düşünülmektedir. Yapılan araştırmanın bulguları bu bağlamda değerlendirilebilir.

5.3. Öğretmenlerin Özyeterlik İnançlarının Psikolojik Sağlamlık Düzeylerini Yordamadaki Rolüne İlişkin Bulguların Tartışılması

Öğretmenlerin özyeterlik inançlarının psikolojik sağlamlık düzeylerini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada özyeterlik inançları psikolojik sağlamlığa ilişkin varyansın %18.6'sını açıklamaktadır. Bu bulgu sonucunda öğretmenlerin mesleki görev ve sorumlulukları konusunda yeterliğinin fazla olmasının zorlayıcı durumlar karşısında psikolojik sağlamlığına koruyucu bir işlevi üstlenebileceği yorumu yapılabilir.

Literatür incelendiği zaman bu çalışmaya benzer çalışmalara rastlanmaktadır. Terzi (2008) tarafından yapılan çalışmada özyeterliliğin psikolojik sağlamlığı yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dural (2018) tarafından yapılan çalışmada psikolojik sağlamlık ile genel öz yeterlik algısı arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Atak (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da aynı şekilde psikolojik sağlamlık ve öz yeterlik arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Farklı örneklem gruplarıyla yapılan çalışmalarda psikolojik sağlamlık ve öz yeterlik arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Toraman, 2018; Traş, Arslan ve Hamarta 2013). Bunun yanı sıra özyeterlik ve psikolojik sağlamlık arasında ilişki bulunmayan çalışmalar da bulunmaktadır. Şahin ve Buzlu (2017) tarafından yapılan çalışmada psikolojik sağlamlık ve öz yeterlik arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.

Öğretmenler iş yaşamlarında ve özel hayatlarında çeşitli zorlu durumlarla karşı karşıya kalmakta ve uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bu süreçte psikolojik sağlamlığı yüksek olan öğretmenlerin hızlı ve nitelikli uyum sağlayacağı düşünülmektedir. Yaşanacak zorlu durumlar karşısında bireyin sahip olduğu koruyucu faktörler önem arz etmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin eğitim durumları özyeterlik inançlarının yaşadıkları zorluklara karşı psikolojik sağlamlıklarında koruyucu faktör olması beklenmektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada çalışmanın değişkenleri ile alakalı aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1. Öğretmenlerin özyeterlik inançları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemiştir.
2. Öğretmenlerin özyeterlik inançları görev yapılan kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemiştir.
3. Öğretmenlerin özyeterlik inançları kıdem yılına göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemiştir.
4. Öğretmenlerin özyeterlik inançları görev yapılan öğretim kademesine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermiştir. Lise kademesinde görev yapan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamaları okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.
5. Öğretmenlerin özyeterlik inançları yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermiştir. Ebeveyn tutumunu mükemmeliyetçi algılayan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamaları ebeveyn tutumunu baskıcı-otoriter algılayan öğretmenlerin özyeterlik inançları puan ortalamalarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.
6. Öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermiştir. Erkek öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık puan ortalamaları kadın öğretmenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.
7. Öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık düzeyleri görev yapılan kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemiştir.
8. Öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık düzeyleri kıdem yılına göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemiştir.
9. Öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık düzeyleri görev yapılan öğretim kademesine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermemiştir.
10. Öğretmenlerin psikolojik sağlıklılık düzeyleri yetiştirilirken algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık görülmemiştir.
11. Öğretmenlerin özyeterlik inançları psikolojik sağlıklılığı anlamlı düzeyde yordamaktadır.

ÖNERİLER

Bu bölümde çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarını yükseltmeye yönelik alanları ile ilgili güncel bilgileri kapsayan eğitim veya seminerler düzenlenebilir.
2. Psikolojik sağlamlık hakkında öğretmenlere okul psikolojik danışmanı tarafından seminerler düzenlenebilir. Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerini arttırmak için bireyle ve grupta psikolojik danışma oturumları gerçekleştirilebilir.
3. Öğretmenlerin özyeterlik inançlarını dolayısıyla psikolojik sağlamlıklarını arttırmaya yönelik MEB tarafından hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışma Konya ilinin Karatay, Meram, Selçuklu ilçelerinde özel ve devlet kurumlarında görev yapan öğretmenler arasından seçilen çalışma grubu ile sınırlıdır. Bu araştırmadaki değişkenler ile yapılacak sonraki araştırmalarda farklı çalışma grupları ve değişkenler tercih edilebilir. Ayrıca karma ve nitel gibi farklı araştırma desenleri kullanılarak çalışmalar yapılabilir ve bulunan sonuçlar bu araştırmanın bulguları ile karşılaştırılabilir.
2. Bu çalışma öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Özyeterlik inançları ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişki farklı meslek grupları üzerinde incelenebilir.
3. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından bu araştırma daha büyük örneklem grupları ile çalışılabilir ve farklı illerde benzer örneklerle araştırma yapılarak bulunan sonuçlar bu araştırmanın bulguları ile karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, Ü. K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Akbaş, A., Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Özyeterlik İnançlarının, Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 98-110.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin özyeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Akkuzu, N., Akçay, H. (2012). Kimya öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Dokuz Eylül Üniversitesi örneği). *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(3), 2195-2216.
- Aktaş, N. (2016). *Lise öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve karar verme stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Aliş, E. (2008). *Yıldız teknik üniversitesi yabancı diller yüksekokulu temel İngilizce bölümü öğretim elemanlarının mesleki deneyimlerinin ve İngilizce özyeterlik inançlarının iletişimsel dil öğretimine karşı tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altunçekiç, A., Yaman, S., Koray, Ö. (2005). Öğretmen adaylarının özyeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma (Kastamonu ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 93-102.
- Altuntaş, S., Genç, H. (2018). Mutluluğun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık: öğretmen örnekleminin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 936-948.
- Arslan, H. (2018). Psikolojik danışmanların mutluluk, psikolojik sağlamlık ve bağımlılık durumları arasındaki ilişkiler. *Sağlık Bilimlerinde Eğitim Dergisi*, 1(1), 17-35.
- Ashton, P. T. (1985). Teacher efficacy: Amotivational paradigma for effective teacher education, *Journal: Teacher Education*.

- Atak, T. (2018). *Demanslı hastalarla ilgilenen aile üyelerinin bakım veren yükünün incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Atarbay, S. (2017). *Farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerinin psikolojik dayanıklılıklarına etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, A. (2008). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Aydoğdu, T. (2013). *Bağlanma stilleri, başa çıkma stratejileri ile psikoloji dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bandura, A. (1986). Explanatory and predictive scope of the theory of self-efficacy. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 4(3), 359-373.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: an agentic. *Stanford University Annual Review Psychology*. 52, 1–26.
- Bandura, A. (2002). Social cognitive theory in cultural context. *Applied Psychology: An International Review*, 51(2), 269–290.
- Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. *Self-efficacy Beliefs of Adolescents*, 5(1), 307-337.
- Barut, L. (2015). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumları ile bilgisayar öz yeterlik algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Basım, H. N. Çetin, F. (2011). Psikolojik dayanıklılığın iş tatmini ve örgütsel bağlılık tutumlarındaki rolü. *The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 13(3).
- Başak, B. (2012). *Düşük gelirli ailelerden gelen üniversite öğrencilerinin öz duyarlık, sosyal bağlılık ve iyimserlik ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkiler*

- (Yayımlanmış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Baysal, B. (2022). *Pandemi sürecinde öğretmenlerin yalnızlık, psikolojik sağlık ve duygusal öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisan Tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Becker, B., Luthar, S. S., Cicchetti, D., ve (2000). The construct of resilience: a critical evaluation and guidelines for future work. *Child Development*, 71, 543-562.
- Bektaş, M., (2018). *Evli bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinin yordanması* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Besler, E. (2006). *Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerde tükenmişliğin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Bıkmaz, F. H. (2004). Sınıf öğretmenlerinin fen öğretiminde öz-yeterlik inancı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 161-199.
- Block, J., Kremen, A. M. (1996). IQ and ego-resiliency: conceptual and empirical connections and separateness. *Journal of personality and social psychology*, 70(2), 349.
- Bolat, Z. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlıkları ile özanlayışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Bozgeyikli, H., Şat, A. (2014). Öğretmenlerde psikolojik dayanıklılık ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi: Özel okul örneği. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(5), 172-191.
- Börekçi, D. Y. ve Gerçek, M.(2018). “Resilience” kavramının sosyal bilimlerde türkçe kullanımları bağlamında değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, (46-47).
- BrBruinsma, M., Jansen, E. P. W. A. (2010). Is the motivation to become a teacher related to pre-service teachers intentions to remain in the profession. *European Journal of Teacher Education*, 33(2), 185–200.

- Büyükduman, F. İ. (2006). *İngilizce öğretmen adaylarının İngilizce ve öğretmenlik becerilerine ilişkin öz yeterlik inançları arasındaki ilişki* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Ayrıntı.
- Cabaroğlu, N., Rathert, S. (2020). Impact of bilingual practice on EFL learners' self-efficacy. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 16(2), 738-756.
- Chung, H. (2008). *Resilience and character strenghts among college student* (Unpublished Doctorate's Thesis). University Of Arizona, Arizona.
- Connor, K. M., Davidson, J.R. (2003). Development of a new resilience scale: The connor davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression And Anxiety*, 18, 76-82.
- Çapa, Y., Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çetin, E. (2019). *Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılığı ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Entitüsü, İstanbul.
- Çetin, F. Ç., Taşgın, E. (2006). Ergenlerde major depresyon: risk etkenleri, koruyucu etkenler ve dayanıklılık. *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi*, 13(2), 87-94.
- Çetinyol, Ö. (2019). *Özel okul yöneticilerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile karar verme stillerinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çimen, S. (2007) *İlköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik yaşantıları ve yeterlik algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Çolak, G. (2019). *Öğretmenlerin öz yeterlik algıları ile iş stresleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu

- Çolak, İ., Yorulmaz, Y., Altinkurt, Y. (2017). Öğretmen özyeterlik inancı ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 20-32.
- Dehaan, L., Hawley, D.R. (1996). Toward a definition of family resilience: integrating lifespan and family perspectives. *Family Process*, 35, 283-298.
- Demirhan, S. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğretmen öz-yeterlik inançları ile değişime hazır olma durumları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Demirtaş, H., Cömert, M., Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36, 96-111.
- Dervişoğulları, M. (2020). *Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının psikolojik sağlamlıkları, akademik erteleme eğilimleri, işle ilgili akışları ve mesleki yeterlikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dilmaç, B., Pınar, Ş. (2020). *Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve öz-şefkat düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Doğan, B. B. (2020). *Okul psikolojik danışmanlarının (rehber öğretmenlerinin) psikolojik sağlamlık, özyeterlik ve iş doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Doğan, T. (2015). Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Dumont, M., Provost, M. A. (1998). Resilience in adolescents: Protective role of social support, coping strategies, self-esteem and social activities on experience of stress and depression. *Journal of Youth Adolescence*, 28(3), 343-363.
- Dural, F. Z. (2018). *Yaş arası yetişkinliklerde psikolojik dayanıklılığın öz yeterlilik üzerindeki etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Dünder, Ü. (2016). *Lise öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Gaziosmanpaşa İlçesi Örneği* (Yüksek lisans tezi). Nişantaşı Üniversitesi, İstanbul.
- Dwyer, M. C. (2000). *An exploration of resiliency amongst college students: Investigating the relationship amongst a measure of Resilience, life stressors, social sources, and overall adjustment to college during the first year* (Unpublished Master's Thesis). Truman State University, Truman.
- Ekici, G. (2006). Meslek lisesi öğretmenlerinin öğretmen öz-yeterlik inançları üzerine bir araştırma. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 24. 87-96.
- Eminağaoğlu, N. (2006). *Güç koşullarda yaşayan sokak çocuklarda dayanıklılık (sağlamlık)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Er, N. (2018). *İlkokul öğretmenlerinde öz yeterliğin yordayıcıları olarak psikolojik dayanıklılık ve proaktif kişilik özellikleri* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, E. (2015). Tanrı algısı, dini yönelim biçimleri ve öznel dindarlığın psikolojik dayanıklılıkla ilişkisi: Üniversite örnekleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(29), 223-246
- Evans, T. (2010). The potency of humor and instructional self-efficacy on art teacher stress. *A Journal of Issues and Research*, 52(1), 69–83.
- Garnezy, N. (1987). Stress, competence, and development: continuities in the study of schizophrenic adults, children vulnerable to psychopathology, and the search for stress-resistant children. *American Journal Of Orthopsychiatry*, 57(2), 159-174.
- Garnezy, N. (1991). Resilience in children's adaptation to negative life events and stressed environments. *Pediatric Annals*, 20, 459-466.
- Garnezy, N.(1993). Children in poverty: resiliency despite risk. *Psychiatry*, 56 (1), 127–136.
- Gençoğlu, C. (2020). Forgiveness and resilience as predictors of happiness among preservice school counselors. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 5(9), 531-560.

- Gençtürk, A., Memiş, A. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları ve iş doyumlarının demografik faktörler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3),1037-1054.
- Gizir, C. A. (2004). *Akademik sağlamlık: yoksulluk içindeki sekizinci sınıf öğrencilerin akademik başarılarına katkıda bulunan koruyucu faktörlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Gizir, C. A., Aydın, G. (2006). Psikolojik sağlamlık ve ergen gelişim ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 26, 87- 99.
- Gizir, C. A. (2007). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler üzerinde bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113-128.
- Gordon, C., Lim, L., McKinnon, D. ve Nkala, F. (1998). Learning approach, control orientation and self-efficacy of beginning teacher education students. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education and Development*, 1, 53-63.
- Gökçe, E. (2000). Yirmi birinci yüzyılın öğretmeni. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 270, 21-26.
- Gönen, T. (2020). *Özel okullarda çalışan öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ve iş doyumlarının mesleki tükenmişlik düzeylerine etkisi: Mardin ili örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çag Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Greene, R. (2002). Human behavior theory: A resilience orientation. *Policy and Research*, 1-28.
- Gunby, M. M. A. (2002). *overcoming adversity: the protective role of locus of control, attributional style and self-efficacy, in the promotion of resilience* (Unpublished Master's Thesis). University Of Windsor, Canada.
- Gündaş, A., Koçak, R. (2015). Lise öğrencilerinde psikolojik sağlamlığın yordayıcısı olarak benlik kurgusu. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41), 795-802.

- Gündüz-Algünerhan, R. (2017). *Yaşındaki ergenlerde algılanan anne baba tutumları benlik algısı ve psikolojik sağlamlık* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güran, M. (2021). *Öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ile prososyal motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Gürkan, U. (2006). *Grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin yılmazlık düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güven, S. (2005). *The profile and the perception of professional competencies of the first stage primary school efl teachers* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Henson, R. K. (2001). Teacher self-efficacy: substantive implications and measurement dilemmas. *Annual Meeting of the Educational Research Exchange*, 24.
- Hoşoğlu, R., Kodaz, A. F., Bingöl, T. Y., Batık, M. V. (2018). Öğretmen adaylarında psikolojik sağlamlık. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 217-239.
- Hoy, W. K., Woolfolk, A. E. (1990). Socialization of student teachers. *American Educational Research Journal* 27(2), 279-30.
- Hoy, A. W., Spero, R. B. (2005). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching: A comparison of four measures. *Teaching and Teacher Education*, 21(4), 343–356.
- İlgör, B. (2019). Mesleki ve teknik anadolu lisesi öğrencilerinin ingilizce dil ihtiyaçları, *Dergi Park*, 3(1), 14-25.
- Kaçar, T. (2022). *Öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları, yaşam becerileri ve öz-kontrolleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kara, E. (2020). *Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeyini etkileyen faktörler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

- Karabulut, N., Balcı, A. (2017). Okul yöneticilerinin yılmazlık düzeyi ve denetim odağı ile ilişkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 196-214.
- Kararımak, Ö. (2006). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 129-142.
- Kararımak, Ö. (2007). Deprem yaşamış bireylerde psikolojik sağlamlığa etki eden kişisel faktörlerin incelenmesi: bir model test etme çalışması (Yayımlanmamış Doktora Tezi). ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karakaya, Y. (2019). *Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.
- Karakuş, S. (2017). *Özel eğitim öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık ile mesleki sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Karataş, R. (2016). *Özel eğitim okullarında çalışan öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ve başa çıkma stratejilerinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kılınç, A. Ç. (2014). Examining psychological hardiness levels of primary school teachers according to demographic variables. *Turkish Journal of Education*, 3(1), 70-79.
- Kiremit, H. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Korkut, K. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Kösemen, S., Uysal, G. (2013). Öğretmen adaylarının genel özyeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(25), 217-226.
- Lazarus, R. S. (1993). From psychological stress to emotions: A history of changing outlooks. *Annual Review Of Psychology*, 44, 1-21.

- Lewandowski K. L. (2005). *A study of the relationship of teachers' self-efficacy and the impact of leadership and professional development* (Unpublished Doctoral Thesis). Indiana University of Pennsylvania, USA.
- Liu, Y., Wang, Z. & Li, Z. (2012). Affective mediators of the influence of neuroticism and resilience on life satisfaction. *Personality And Individual Differences*, 52 (7), 833-838
- Luthar, S. S. (1991). Vulnerability and resilience: A study of high-risk adolescents. *Child Development*, 62(3), 600-616.
- Luthar, S. S. (2006). Resilience in development: A synthesis of research across five decades. D. Cicchetti ve D. J. Cohen (Ed.). *Developmental psychopathology: Risk, disorder, and adaptation* 739-795.
- Masten, A. S., Reed, M. G. J. (2002). Resilience in development. *Handbook of Positive Psychology*, 74, 88.
- Masten, A.S., Obradovic, J. (2006). Competence and resilience in development. *Annals Of The New York Academy Of Sciences*, 1094, 13–27.
- Masten, A. S. (2011). Resilience in children threatened by extreme adversity: framework for research, practice and translational synergy. *Development And Psychopathology*, 23, 493–506.
- Melik, G. (2014). *Öğretmenlerin özyeterlik ve performans yönetimi algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Moe, A., Pazzaglia, F., & Ronconi, L. (2010). When being able is not enough: the combined value of positive affect and self-efficacy for job satisfaction in teaching. *Teaching and Teacher Education*, 26(5), 1145–1153.
- Moore, W., Esselman, M. (1992). *Teacher efficacy, power, school climate and achievement: A desegregating district's experience*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, San Francisco.

- Oktan, V., Odacı, H., Berber-Çelik, Ç. (2014). Psikolojik doğum sırasının psikolojik sağlamlığın yordanmasındaki rolünün inlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 140-152.
- Okaş, Ş. (2021), *Mesleki doyumun yordayıcıları olarak psikolojik sağlamlık, öz yeterlilik ve ikincil travmatik stres* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Oral, B., Söylemez, N. H. (2013). Öğretmen adaylarının bilgisayara ilişkin özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 44-60.
- Ortaçtepe, D. (2006). *Bir hizmet-içi eğitim programı çerçevesinde öğretmen özyeterlik inancı ve mesleki gelişim arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öğülmüş, S. (2001). *Bir kişilik özelliği olarak yılmazlık*. I. Ulusal Çocuk Ve Suç Sempozyumu: Nedenler ve Önleme Çalışmaları, 29-30 Mart, Ankara.
- Öz, F., İnci, F., Bahadır, E. (2009). Hemşirelik öğrencilerinin ölüm kaygısı ile psikolojik sağlamlık düzeyleri. 3. *Psikiyatri Hemşireliği Kongresi Özet Kitabı* (s.98). D. Ü. Sağlık Yüksekokulu, Akçakoca.
- Özbağır, T. (2019). *Öğretmenlerde psikolojik dayanıklılığının duygusal zekayla pozitif öğretmen özellikleriyle ve demografik değişkenlerle ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özcan, B. (2005). *Anne-babaları boşanmış ve anne-babaları birlikte olan lise öğrencilerinin yılmazlık özellikleri ve koruyucu faktörler karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin duygusal zeka ve beş faktör kişilik özellikleri açısından incelenmesi* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Özerkan, E. (2007). *Öğretmenlerin öz-yeterlik alguları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Özkan, M. (2017). *Öğretmen adaylarının psikolojik sağlık, duygusal zekâ özellikleri ve kariyer geleceği alguları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Öztörel, İ. (2018). *Psikolojik danışman adaylarının psikolojik sağlık, yaşam doyumu ve affetme düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Öztürk, K. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin algularına göre müdürlerin yönetici yeterlikleri ile öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Pajares, F. (1995). *Self-efficacy in academic settings*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. San Francisco, CA, April 18-22, 1995, 1-39.
- Pajares, F. & Schunk, D. (2001). *The Development of Academic self efficacy Development of Achievement Motivation*. San Diego: Academic Press.
- Palmer, D. H. (2006). Sources of self-efficacy in a science methods course for primary teacher education students. *Research in Science Education*, 36(4), 337-353.
- Pan, Yi-Hsiang. (2013). Relationships among teachers' self-efficacy and students' motivation, atmosphere and satisfaction in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 33, 68-92.
- Podell, D., Soodak, L. (1993). Teacher efficacy and bias in special education referral. *Journal of Educational Research*, 86, 247-253.
- Ramirez, E. R. (2007). Resilience: A concept analysis. *Nursing Forum*, 42, 73-82.
- Rutter, M. (1987). Psychological resilience and protective mechanisms. *American Journal Of Orthopsychiatry*, 57, 316-331.

- Rutter, M. (1999). Resilience concepts and findings: Implications for family therapy. *Journal of family therapy*, 21(2), 119-144.
- Rutter, M. (2006). Implications of resilience concepts for scientific understanding. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1094(1), 1-12.
- Seçer, F. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterlik inançları ile kaynaştırmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sezgin, K. (2016). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve dindarlık düzeylerinin incelenmesi (Dicle Üniversitesi Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Skaalvik, E. M., Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burnout: a study of relations. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 1059-1069.
- Smith, J. L., Hollinger-Smith, L. (2008). Savoring, resilience, and psychological well-being in older adults. *Aging Ment Health*, 19(3), 192-200.
- Sönmezer, B. (2015). *Öğretmenlerin tükenmişlik ve psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Söylemez, H. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin özyeterliklerinin müdürlerinin yönetim becerileri çerçevesinde incelenmesi. Gaziantep ili örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Steele, N. (2010). Three characteristics of effective teachers. *Applications of Research in Music Education*, 28(2), 71-78.
- Steinhardt, M. A., Dolbier, C. (2008). Evaluation of a resilience intervention to enhance coping strategies and protective factors and decrease symptomatology. *Journal of American College Health*, 56(4), 445-453.
- Stewart, M., Reid, G. J., Mangham, C. (1997). Fostering children's resilience. *Journal Of Pediatric Nursing*, 12(1), 21-31.

- Sun, J., Stewart, D. (2007). Age and gender effects on resilience in children and adolescents. *International Journal of Mental Health Promotion*, 9(4), 16-25.
- Şahin, D. (2014). *Öğretmenlerin özduyarlılıklarının psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi.) Karadeniz teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şahin, G., Buzlu, S. (2017). Hemşirelik öğrencilerinde psikolojik sağlamlığın öz yeterlik sosyal destek ve etkili baş etme ile ilişkisinde algılanan stresin aracı rolü. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20 (2), 122-136.
- Şenol, F. B. (2012). *Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik özyeterlik inançlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Tebbs, T. J. (2000). *Assesing teachers' self-efficacy towards teaching thinking skills* (Unpublished Doctoral Thesis). University of Connecticut, USA.
- Terzi, Ş. (2005). *Öznel iyi olmaya ilişkin dayanıklılık modeli* (Yayımlanmış Doktora Tezi). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Terzi, Ş. (2006). Kendini toplama gücü ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 26, 77- 86.
- Terzi, Ş. (2008). Üniversite öğrencilerinin kendini toplama gücünün içsel koruyucu faktörlerle ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 297-306.
- Toraman, Ç. (2018). *Kars ilinde aile ve sosyal politikalar il müdürlüğüne bağlı çocuk evlerinde kalan ergenlerin psikolojik dayanıklılık, öz yeterlilik ve sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Traş, Z., Arslan, C., Hamarta, E. (2013). An examination of resilience in university students in terms of self-esteem and social self-efficacy. *International Journal Of Academic Research*, 5(3), 325-330.
- Tschannen-Moran, M., Johnson, D. (2011). Exploring literacy teachers' self-efficacy beliefs: potential sources at play. *Teaching and Teacher Education*, 27(4), 751-761.

- Tschannen-Moran, M., Woolfolk-Hoy, A., Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68, 202–248.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, (17), 783–805.
- Tuğtekin, U., Tuğtekin, E. B., Dursun, Ö. Ö. (2018). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının değişime hazır olma ve öz yeterlik durumlarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1200-1221.
- Tümekaya, S. (1996). *Öğretmenlerde tükenmişlik, görülen psikolojik belirtiler ve başa çıkma davranışları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Tümlü, G. Ü. (2012). *Psikolojik dayanıklılık düzeyleri farklı üniversite öğrencilerinin temas engellerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Türk, Ö. (2008). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin özyeterlikleri ve mesleki doyularının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uçar, T. (2014). *Özel eğitim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ve mesleki sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (istanbul ili avrupa yakası örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Werner, E. E. (1989). High-Risk children in young adulthood: A longitudinal study from birth to 32 years. *American Journal Of Orthopsychiatry*. 59, 72-81.
- Wilson, R. S. (1985). Risk and resilience in early mental development. *Developmental Psychology*, 21(5), 795-805.
- Yalçın, S. (2013). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile stres, psikolojik dayanıklılık ve akademik iyimserlik arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, M. (2019). *İngilizce öğretmenlerinin mesleki özyeterlik algıları ve sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, K., Bökeoğlu, Ö, Ç. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlik inançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143- 167.

- Yılmaz, M.(2019). *Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile iş yaşam kaliteleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. ve Soran, H. (2004). Öğretmen öz yeterlik inancı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(58).
- Yüksel, K., Diken, İ. H., Aksoy, V., Karaaslan, Ö. (2012). Rehber öğretmen adaylarının özel eğitimde psikolojik danışma ve rehberliğe ilişkin özyeterlik algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 137-148.
- Zararsız, N. (2012). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi (istanbul-sultanbeyli ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Zengin, U. (2003). *Öğretmenlerin öz-yeterlilik algıları ve sınıf-içi iletişim örüntüleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Zimbicki, D. (2007). *Examining the effects of alternative assessment on student motivation and self-efficacy*. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses.

EKLER

EK-1 Kişisel Bilgi Formu

Sayın Öğretmenim,

Aşağıda size yönelik bazı sorular bulacaksınız. Araştırmanın güvenilir olması için ölçekteki soruları dikkatle okuyarak, kendinize en uygun seçeneği işaretlemeniz/cevabı yazmanız gerekmektedir. Tüm maddeleri eksiksiz olarak ve içtenlikle cevaplayacağınızı umuyoruz. Araştırmaya yardımcı olduğunuz için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Prof. Dr. Ömer BEYHAN-Tez Danışmanı

Sevim Rahime TEMİZ

1. Cinsiyetiniz

K () E ()

2. Görev Yaptığınız Kurum Türü

Devlet () Özel ()

3. Kıdem Yılıınız

0-5 Yıl () 6-10 Yıl () 11-20 Yıl () 21 Yıl ve Üzeri ()

4. Görev Yaptığınız Öğretim Kademesi

Okul öncesi () İlkokul ()

Ortaokul () Lise ()

5. Yetiştirilirken Algıladığınız Ebeveyn Tutumu

- Demokratik ()

Demokratik tutuma sahip anne babalar çocuklarını her konuda destekler onlara güvendiklerini hissettirirler ama bunun yanında hayatın düzenini sağlayacak sınırlar koyarak ve onların hareketlerini kontrol ederler.

- Baskıcı-Otoriter ()

Bu ebeveyn tutumunda anne babanın çocuk üzerindeki kontrolü çok yüksektir. Baskıcı-otoriter anne-baba sevgisini ve ilgisini, çocukları onların istediği gibi davrandığı takdirde yani koşullu bir şekilde gösterir.

- Mükemmeliyetçi ()

Bu tutuma sahip anne babalar, her şeyin eksiksiz ve kusursuz olmasını, çocuklarının her konuda mükemmel olmasını isterler.

- İlgisiz-Umursamaz ()

Bu tutuma sahip anne babalar, çocuklarını aşırı derecede ihmal ederler ve onların ilgi ve gereksinimlerine karşı kayıtsız davranırlar.

EK-2 Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği

Aşağıda öğretmenlerin yeterliklerine ilişkin inançları ile ilgili ifadeler verilmiştir. Lütfen her ifade için, o ifadeye ne düzeyde katıldığınızı ilgili seçeneği işaretleyerek belirtiniz ve maddelerin tümünü yanıtlayınız.

SORU NO	ÖĞRETMEN ÖZYETERLİK İNANCI ÖLÇEĞİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Branşım ile ilgili yeterli bilgi birikimine sahibim.	()	()	()	()	()
2	Branşım ile ilgili soru sorulduğunda rahatlıkla yanıtlayabilirim.	()	()	()	()	()
3	Branşım ile ilgili gelişmeleri takip edebilirim.	()	()	()	()	()
4	Branşıma ilişkin bilgilerimle meslektaşlarımla güvenini kazanabilirim.	()	()	()	()	()
5	Branşım ile ilgili konularda hizmet içi eğitimler verebilirim.	()	()	()	()	()
6	Sınıfta olumsuz öğrenci davranışlarını yönetebilirim.	()	()	()	()	()
7	Öğrencilerin bir arada uyum içerisinde çalışmasını sağlayabilirim.	()	()	()	()	()
8	Sınıfta yapılan etkinliklerin düzenli yürütmesini sağlayabilirim.	()	()	()	()	()
9	Derslerimde zamanı etkin bir şekilde kullanabilirim.	()	()	()	()	()
10	Akademik başarısı düşük öğrencilere uygun öğretim ortamları oluşturabilirim.	()	()	()	()	()
11	Öğrencilerin motivasyonlarını yükseltebilirim.	()	()	()	()	()
12	Öğrencilerin, öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini sağlayabilirim.	()	()	()	()	()
13	Velilerle iyi iletişim kurabilirim.	()	()	()	()	()
14	Hiç tanımadığım biriyle bile rahatlıkla iletişim kurabilirim.	()	()	()	()	()
15	Grup içinde düşüncelerimi rahatlıkla açıklayabilirim.	()	()	()	()	()
16	Meslektaşlarımla iyi bir iletişim kurabilirim.	()	()	()	()	()
17	Yeni bir gruba rahatlıkla dâhil olabilirim.	()	()	()	()	()
18	Gruplayılacak biretkinliğe çekinmeden katılabilirim.	()	()	()	()	()
19	Gereksinim duyduğumda başkalarından rahatlıkla yardım isteyebilirim.	()	()	()	()	()
20	Değişime kolaylıkla uyum sağlayabilirim.	()	()	()	()	()
21	Edebiyata ilişkin bilgi birikimine güvenirim.	()	()	()	()	()
22	Eğitim politikalarını farklı disiplinler temelinde değerlendirebilirim.	()	()	()	()	()
23	Toplumsal sorunlar hakkında çözüm önerileri geliştirebilirim.	()	()	()	()	()
24	Eğitim felsefelerinden yararlanarak eğitim sistemini değerlendirebilirim.	()	()	()	()	()
25	Eğitim sistemindeki güncel gelişmeleri yorumlayabilirim.	()	()	()	()	()
26	Yaşadığım toplumu sosyolojik açıdan değerlendirebilirim.	()	()	()	()	()
27	Güncel konuları bilimsel bir perspektiften değerlendirebilirim.	()	()	()	()	()

EK-3 Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği

Aşağıda bireylerin psikolojik sağlıklarına ilişkin ifadeler verilmiştir. Lütfen her ifade için, o ifadeye ne düzeyde katıldığınızı ilgili seçeneği işaretleyerek belirtiniz ve maddelerin tümünü yanıtlayınız.

SORU NO	Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği	Hiç uygun değil	Uygun değil	Biraz uygun	Uygun	Tamamen uygun
1	Sıkıntılı zamanlardan sonra kendimi çabucak toparlayabilirim.	()	()	()	()	()
2	Stresli olayların üstesinden gelmekte güçlük çekerim.	()	()	()	()	()
3	Stresli durumlardan sonra kendime gelmem uzun zaman almaz.	()	()	()	()	()
4	Kötü bir şeyler olduğunda bunu atlatmak benim için zordur.	()	()	()	()	()
5	Zor zamanları çok az sıkıntıyla atlatırım.	()	()	()	()	()
6	Hayatımdaki olumsuzlukların etkisinden kurtulmam uzun zaman alır.	()	()	()	()	()

EK-4 Etik Kurul Kararı

NECMETTİN ERBAKAN
UNİVERSİTESİ

ETİK KURULLAR

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU BAŞKANLIĞI ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :16/04/2021 Toplantı Sayısı :04 Karar No :2021/209
Araştırmanın Başlığı	Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeyleri ve Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin Eğitim Durumları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi
Sorumlu Araştırmacı	Prof. Dr. Ömer BEYHAN
Yardımcı Araştırmacılar	Yüksek Lisans Öğrencisi Sevim Rahime TEMİZ
Etik Kurul Kararı	Başvurunuz değerlendirilmiş olup araştırmanız Etik Kurul tarafından uygun görülmüştür.
Düzeltilme ise gerekçeleri	
Uygun Değil ise gerekçeleri	

EK-5 Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Say : E-83688308-605.99-61193440
Konu : Araştırma İzni (Sevim Rahime TEMİZ)

18.10.2022

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığının (Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 16/09/2022 tarihli ve E-48178250-300-243473 sayılı yazınız.
c) 18/10/2022 tarihli Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu Tutanağı

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Sevim Rahime TEMİZ'in "Öğretmenlerin Psikolojik Sağlık Düzeyleri ve Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin Eğitim Durumları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın; Karatay, Meram ve Selçuklu ilçelerinde bulunan ekli listede adı yazılı okullarda görevli öğretmenlere eğitim öğretimi aksatmamak ve ilgi (a) Genelgede belirtilen açıklamalara uyulması kaydıyla gerçekleştirilmesi ilgi (c) komisyon tutanağı ile uygun görülmektedir. Müdürlüğümüze bağlı eğitim kurumlarındaki çalışmaların 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde tamamlanması zorunludur. Araştırma kapsamında yürütülecek çalışmaların 2022-2023 eğitim öğretim yılında tamamlanmaması durumunda Müdürlüğümüzden tekrar izin alınması gerekmektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçlarının kullanılması, elde edilecek kişisel verilerin gizliliği hususuna dikkat edilmesi ve araştırma sonucunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde elektronik ortamda isticatistik42@meb.gov.tr e-posta adresine ve bir adet kitapçık olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Arz/Rica ederim.

Murat YİĞİT
İl Milli Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-Genelge (3 Sayfa)
- 2-Katılımcı Onam Formu (1 Sayfa)
- 3-Kişisel Bilgi Formu (1 Sayfa)
- 4-Öğretmen Özyeterlik İnanç Ölçeği (1 Sayfa)
- 5-Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği (1 Sayfa)
- 6-Okul Listesi (1 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:
Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğüne

Bilgi:
Selçuklu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne
Karatay İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne
Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Akabe Mahallesi Demirsatan Sok.No:4 Karatay/Konya

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (332) 353 30 50
E-Posta: isticatistik42@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ali Naci IŞIK -1324

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

İnternet Adresi: <http://konya.meb.gov.tr> Faks:3323515940

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakoorgu.meb.gov.tr> adresinden a65c-22f4-3d7d-9cf2-937e kodu ile teyit edilebilir.

EK-6 Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği Kullanım İzni

Sevim Yalçingil

Alici: ibrahmcolak

22 Mar 2021 20:09

Merhaba hocam ,

Ben Sevim Temiz . Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimlerinde yüksek lisans yapıyorum . Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeğini size atf vererek yüksek lisans tez çalışmamda kullanabilir miyim ?

Saygılarımla

iPhone'umdan gönderildi

Ibrahim Colak

Alici: ben

23 Mar 2021 09:41

Sayın Yalçingil,

Tarafımızdan geliştirilen "Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği"ni çalışmanızda veri toplama aracı olarak kullanabilirsiniz. Ölçeğe ve ölçeğin geçerlik ve güvenirlik bilgilerine ekteki ilgili makaleden ulaşabilirsiniz.

Başarılar dileriz.

Not: Ölçek için verilen izin, kullanım iznidir. Bu izin, Ölçek üzerinde yapısal bir müdahaleyi kapsamamaktadır.

Çolak, I., Yorulmaz, Y. I. & Altınkurt, Y. (2017). Öğretmen Özyeterlik İnancı Ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 20-32.

EK-7 Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kullanım İzni

Tayfun Dogan [Redacted]
Alıcı: ben, tayfun.dogan@uskudar.edu.tr

2 Haz 2021 12:07

02.06.2021, 10:20, "Sevim Yalcingil" [Redacted]

Merhaba,
Ölçeği web sitemden indirerek kullanabilirsiniz.
İyi çalışmalar dilerim.

Merhaba hocam ,Ben Sevim Temiz . Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimlerinde yüksek lisans yapıyorum . " Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması " isimli çalışmanızda Türkçe uyarlamasını yaptığınız Psikolojik Sağlamlık Ölçeğini size atf vererek yüksek lisans tez çalışmamda kullanabilir miyim ?
Saygılarımla

Prof. Dr. Tayfun Doğan
Üsküdar Üniversitesi
Psikoloji Bölümü